ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 17ης Δεκεμβρίου 2009*

Στην υπόθεση Τ-58/01,

Solvay SA, με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τους L. Simont, P.-A. Foriers, G. Block, F. Louis και A. Vallery, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους P. Oliver και J. Currall, επικουρούμενους από τον N. Coutrelis, δικηγόρο,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως 2003/5/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την κίνηση διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 81 [ΕΚ]

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

(υπόθεση COMP/33.133 — B: Ανθρακικό νάτριο — Solvay, CFK) (ΕΕ 2003, L 10, σ. 1), και, επικουρικώς, αίτημα ακυρώσεως ή μειώσεως του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. W. H. Meij, πρόεδρο, V. Vadapalas (εισηγητής) και A. Dittrich, δικαστές,

γραμματέας: K. Pocheć, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 26ης και της 27ης Ιουνίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το ιστορικό της διαφοράς

1 Η προσφεύγουσα, Solvay SA, είναι εταιρία βελγικού δικαίου που δραστηριοποιείται στον τομέα της φαρμακευτικής, των χημικών προϊόντων, των πλαστικών και της μεταποίησης. Παρασκευάζει, μεταξύ άλλων, ανθρακικό νάτριο.

2 Το ανθρακικό νάτριο είτε βρίσκεται στη φύση υπό μορφή αποθεμάτων trona (φυσικό ανθρακικό νάτριο) είτε παράγεται με χημικές διεργασίες (συνθετική σόδα). Το φυσικό ανθρακικό νάτριο παράγεται από τη σύνθλιψη, τον καθαρισμό και την αποτέφρωση των αποθεμάτων trona. Η συνθετική σόδα σχηματίζεται από την αντίδραση του κοινού άλατος και του ασβεστόλιθου με τη μέθοδο «αμμωνία — σόδα», που αναπτύχθηκε από τους αδελφούς Solvay το 1863.

3 Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών που αποτελούν το αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς, η προσφεύγουσα δραστηριοποιούνταν στον τομέα του ανθρακικού νατρίου, μέσω ενδιάμεσων μονάδων εμπορίας εγκατεστημένων σε εννέα ευρωπαϊκές χώρες, ήτοι στη Γερμανία, στην Αυστρία, στο Βέλγιο, στην Ισπανία, στη Γαλλία, στην Ιταλία, στις Κάτω Χώρες, στην Πορτογαλία και στην Ελβετία. Διατηρούσε επίσης μονάδες παραγωγής στη Γερμανία, στην Αυστρία, στο Βέλγιο, στην Ισπανία, στη Γαλλία, στην Ιταλία και στην Πορτογαλία. Το 1988, κατείχε, μεταξύ άλλων, το 52,5 % της γερμανικής αγοράς.

4 Εκτός από την προσφεύγουσα, οι λοιποί κοινοτικοί παραγωγοί ήταν, κατά την περίοδο από το 1987 έως το 1989, οι εταιρίες Imperial Chemical Industries (στο εξής: ICI), Rhône-Poulenc, AKZO, Matthes & Weber, καθώς και η εταιρία Chemische Fabrik Kalk (στο εξής: CFK), θυγατρική της Kali & Salz, που ανήκε στον όμιλο BASF. Η ετήσια παραγωγική ικανότητα τους ήταν η ακόλουθη: 580 000 τόνοι για την Rhône-Poulenc, 435 000 τόνοι για την AKZO, 320 000 τόνοι, για τη Matthes & Weber και 260 000 τόνοι περίπου για τη CFK.

5 Τον Απρίλιο του 1989, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διενήργησε έλεγχο σε διάφορους παραγωγούς ανθρακικού νατρίου της Κοινότητας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81 ΕΚ] και [82 ΕΚ] (JO 1962, 13, σ. 204), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών. Κατέσχεσε διάφορα έγγραφα στις εγκαταστάσεις των οικείων εταιριών.

6 Στις 19 Φεβρουαρίου 1990, η Επιτροπή κίνησε αυτεπαγγέλτως διαδικασία, κατά της προσφεύγουσας, της ICI και της CFK, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17.

7 Στις 13 Μαρτίου 1990, η Επιτροπή απηύθυνε ανακοίνωση αιτιάσεων στην προσφεύγουσα, στην ICI και στη CFK. Κάθε εταιρία έλαβε αποκλειστικά το μέρος ή τα μέρη της ανακοινώσεως των αιτιάσεων σχετικά με τις παραβάσεις που την αφορούσαν, όπου επισυνάπτονταν τα σχετικά επιβαρυντικά αποδεικτικά στοιχεία.

8 Η Επιτροπή δημιούργησε έναν μόνο φάκελο για το σύνολο των παραβάσεων τις οποίες αφορούσε η ανακοίνωση αιτιάσεων.

9 Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, η Επιτροπή κατέληξε, στο τμήμα της ανακοινώσεως αιτιάσεων υπό τον τίτλο III «Συμφωνία Solvay/CFK», ότι η προσφεύγουσα μετέσχε μαζί με τη CFK σε συμφωνία και/ή σε εναρμονισμένη πρακτική αντίθετη προς το άρθρο 81 ΕΚ.

10 Στις 28 Μαΐου 1990, η προσφεύγουσα υπέβαλε γραπτές παρατηρήσεις απαντώντας στις αιτιάσεις της Επιτροπής.

11 Στις 19 Δεκεμβρίου 1990, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 91/298/ΕΟΚ, σχετικά με μια διαδικασία εφαρμογής του άρθρου [81 ΕΚ] (IV/33.133 — B: Ανθρακικό νάτριο — Solvay, CFK) (ΕΕ 1991, L 152, σ. 16). Στην απόφαση αυτή, που κοινοποιήθηκε με έγγραφο της 1ης Μαρτίου 1991, διαπίστωσε ότι «[η προσφεύγουσα] και η CFK παρέβησαν το άρθρο [81 ΕΚ] επειδή πήραν μέρος, περίπου από το 1987 [και] μέχρι σήμερα, σε συμφωνία κατανομής της αγοράς, με την οποία [η προσφεύγουσα] εγγυήθηκε στη CFK κατώτατο όριο ετησίων πωλήσεων σε τόνους ανθρακικού νατρίου στη Γερμανία το οποίο υπολόγισε με βάση τις πωλήσεις που πραγματοποίησε η CFK το 1986, και αντιστάθμιζε κάθε έλλειμμα της CFK αγοράζοντας από αυτήν τους τόνους που απαιτούνταν για να φθάσουν οι πωλήσεις το εγγυημένο κατώτατο όριο». Στην προσφεύγουσα και στη CFK επιβλήθηκε αντιστοίχως πρόστιμο τριών εκατομμυρίων ECU και ενός εκατομμυρίου ECU.

12 Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 91/297/ΕΟΚ, σχετικά με μια διαδικασία εφαρμογής του άρθρου [81 ΕΚ] (IV/33.133 — A: Ανθρακικό νάτριο — Solvay, ICI) (ΕΕ 1991, L 152, σ. 1), με την οποία διαπίστωσε ότι «[η προσφεύγουσα] και η ICI παρέβησαν το άρθρο [81 ΕΚ] επειδή, από 1ης Ιανουαρίου 1973 [και] μέχρι τουλάχιστον την έναρξη της παρούσας διαδικασίας, συμμετείχαν σε συμφωνία ή/και εναρμονισμένη πρακτική με την οποία περιόρισαν τις πωλήσεις τους ανθρακικού νατρίου στην Κοινότητα στις αντίστοιχες εγχώριες αγορές τους, δηλαδή η μεν [προσφεύγουσα] στην ηπειρωτική-δυτική Ευρώπη η δε ICI στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία.». Στην προσφεύγουσα και στην ICI επιβλήθηκε αντιστοίχως πρόστιμο επτά εκατομμυρίων ECU.

13 Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε, περαιτέρω, την απόφαση 91/299/ΕΟΚ, σχετικά με μια διαδικασία εφαρμογής του άρθρου [82 ΕΚ] (IV/33.133 — C: Ανθρακικό νάτριο — Solvay) (ΕΕ 1991, L 152, σ. 21), με την οποία διαπίστωσε ότι «[η προσφεύγουσα] παραβίασε το άρθρο [82 ΕΚ] της Συνθήκης ΕΟΚ από το 1983 [και] περίπου μέχρι σήμερα, ακολουθώντας μια συμπεριφορά η οποία αποσκοπούσε στον αποκλεισμό ή τον σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού και συνίστατο […] στη σύναψη συμφωνιών με πελάτες οι οποίες τους υποχρεώνουν να καλύπτουν το σύνολο ή ένα πολύ μεγάλο μέρος των αναγκών τους σε ανθρακικό νάτριο από τη Solvay για αόριστο ή υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα[, στην] παροχή σημαντικών εκπτώσεων και άλλων οικονομικών κινήτρων αναφορικά με οριακή ποσότητα που υπερβαίνει τη βασική συμβατική ποσότητα του πελάτη, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι θα καλύπτουν [από αυτήν] το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών τους, [και] στην εξάρτηση της παροχής εκπτώσεων από τον όρο ότι ο πελάτης δέχεται να καλύπτει το σύνολο των αναγκών του από [αυτήν]». Για τη διαπιστωθείσα παράβαση επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα πρόστιμο ύψους 20 εκατομμυρίων ECU.

14 Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε, επιπλέον, την απόφαση 91/300/ΕΟΚ, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου [82 ΕΚ] (IV/33.133 — D: Ανθρακικό νάτριο — ICI) (ΕΕ 1991, L 152, σ. 40), με την οποία διαπίστωσε ότι η «ICI παραβίασε το άρθρο [82 ΕΚ], από το 1983 περίπου [και] μέχρι σήμερα, με μια τακτική που αποσκοπεί στον αποκλεισμό ή στον σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού και η οποία συνίσταται […] στη χορήγηση προς τους πελάτες ουσιωδών εκπτώσεων και άλλων οικονομικών κινήτρων αναφερόμενων στις οριακές ποσότητες, έτσι ώστε να εξασφαλίζει την εκ μέρους τους κάλυψη όλων ή των περισσότερων αναγκών τους με αγορές από την ICI […], στην εξασφάλιση της δέσμευσης των πελατών για την κάλυψη όλων ή σχεδόν όλων των αναγκών τους με αγορές από την ICI ή/και για τον περιορισμό των αγορών τους από ανταγωνιστές της ICI σε συγκεκριμένες ποσότητες [και] στη χορήγηση, σε μία τουλάχιστον περίπτωση, εκπτώσεων και άλλων οικονομικών ωφελημάτων

συναρτώμενων με την εκ μέρους του πελάτη δέσμευση για κάλυψη όλων των αναγκών του με αγορές από την ICI». Στην ICI επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους δέκα εκατομμυρίων ECU.

15 Στις 2 Μαΐου 1991, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου με αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως 91/298. Την ίδια ημέρα, η προσφεύγουσα ζήτησε επίσης την ακύρωση των αποφάσεων 91/297 και 91/299. Στις 14 Μαΐου 1991, η ICI ζήτησε την ακύρωση των αποφάσεων 91/297 και 91/300. Όσον αφορά τη CFK, αυτή δεν άσκησε προσφυγή και πλήρωσε το πρόστιμο ενός εκατομμυρίου ECU το οποίο της επιβλήθηκε με την απόφαση 91/298.

16 Με απόφαση της 29ης Ιουνίου 1995, T-31/91, Solvay κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1821, στο εξής: απόφαση Solvay II), το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση 91/298, κατά το μέτρο που αφορά την προσφεύγουσα, με το σκεπτικό ότι η κύρωση της εν λόγω αποφάσεως είχε πραγματοποιηθεί μετά την κοινοποίησή της, πράγμα που συνιστούσε παράβαση ουσιώδους τύπου κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ.

17 Την ίδια ημέρα, το Πρωτοδικείο ακύρωσε επίσης την απόφαση 91/299 (απόφαση T-32/91, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1825, στο εξής: απόφαση Solvay III), καθώς και την απόφαση 91/300 (απόφαση T-37/91, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1901, στο εξής: απόφαση ICI II), λόγω της παράτυπης κύρωσης των προσβαλλομένων αποφάσεων. Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση 91/297 (αποφάσεις T-30/91, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1775, στο εξής: απόφαση Solvay I, και T-36/91, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1847, στο εξής: απόφαση ICI I), κατά το μέτρο που αφορά τις προσφεύγουσες στις δύο αυτές υποθέσεις, λόγω προσβολής του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο.

18 Με δικόγραφα που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 30 Αυγούστου 1995, η Επιτροπή άσκησε αναιρέσεις κατά των αποφάσεων Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω, Solvay III και ICI II, σκέψη 17 ανωτέρω.

19 Με αποφάσεις της 6ης Απριλίου 2000, C-286/95 P, Επιτροπή κατά ICI (Συλλογή 2000, σ. I-2341), και C-287/95 P και C-288/95 P, Επιτροπή κατά Solvay (Συλλογή 2000, σ. I-2391), το Δικαστήριο απέρριψε τις αναιρέσεις κατά των αποφάσεων ICI II, σκέψη 17 ανωτέρω, Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω, και Solvay III, σκέψη 17 ανωτέρω.

20 Στις 12 Δεκεμβρίου 2000, ημέρα Τρίτη, ένα ειδησεογραφικό πρακτορείο δημοσίευσε ανακοινωθέν Τύπου με την ακόλουθη διατύπωση:

«Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επιβάλει πρόστιμο στις εταιρίες της βιομηχανίας χημικών προϊόντων Solvay SA και Imperial Chemical Industries plc [...] την Τετάρτη για παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δήλωσε ένας εκπρόσωπος τύπου σήμερα Τρίτη.

Τα πρόστιμα για την προβαλλόμενη κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά του ανθρακικού νατρίου είχαν αρχικώς επιβληθεί προ δεκαετίας, αλλά ακυρώθηκαν από το ανώτατο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τυπικούς λόγους.

Η Επιτροπή θα εκδώσει εκ νέου την ίδια απόφαση την Τετάρτη, αλλά υπό ορθή μορφή, δήλωσε ο εκπρόσωπος τύπου.

Η ουσία της αποφάσεως ουδέποτε αμφισβητήθηκε από τις εταιρίες. Θα εκδώσουμε εκ νέου την ίδια την απόφαση, όπως δήλωσε.»

21 Στις 13 Δεκεμβρίου 2000, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2003/5/ΕΚ, σχετικά με την κίνηση διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 81 [ΕΚ] (COMP/33.133 — B: Ανθρακικό νάτριο — Solvay, CFK) (ΕΕ 2003, L 10, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

22 Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης τις αποφάσεις 2003/6/ΕΚ, σχετικά με την κίνηση διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 82 [ΕΚ] (COMP/33.133 — C: Ανθρακικό νάτριο — Solvay) (ΕΕ 2003, L 10, σ. 10), και 2003/7/ΕΚ, σχετικά με την κίνηση διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 82 [ΕΚ] (Υπόθεση COMP/33.133 — D: Ανθρακικό νάτριο — ICI) (ΕΕ 2003, L 10, σ. 33).

23 Η προσβαλλόμενη απόφαση έχει το ακόλουθο διατακτικό:

«Άρθρο 1

Η Solvay […] παραβίασε το άρθρο [81 ΕΚ], επειδή συμμετείχε, από το 1987 περίπου μέχρι τουλάχιστον τα τέλη του 1990, σε συμφωνία κατανομής της αγοράς, με την οποία η Solvay εγγυώνταν στη CFK κατώτατο όριο ετήσιων πωλήσεων σε ποσότητα ανθρακικού νατρίου στη Γερμανία, το οποίο υπολόγιζε βάσει των πωλήσεων που πραγματοποίησε η CFK το 1986, και αντιστάθμιζε κάθε έλλειμμα της CFK αγοράζοντας από αυτήν τις ποσότητες που απαιτούνταν για να φθάσουν οι πωλήσεις το εγγυημένο κατώτατο όριο.

Άρθρο 2

Επιβάλλεται στη Solvay πρόστιμο ύψους 3 εκατομμυρίων ευρώ λόγω της παράβασης η οποία αναφέρεται στο άρθρο 1.

[…]»

24 Η προσβαλλόμενη απόφαση έχει κατ' ουσίαν την ίδια διατύπωση με την απόφαση 91/298. Η Επιτροπή επέφερε μόνο μερικές τροποποιήσεις στη σύνταξη του κειμένου και πρόσθεσε ένα νέο τμήμα με τίτλο «Διαδικασίες ενώπιον του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου».

25 Σε αυτό το νέο τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή, παραπέμποντας στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, Τ-305/94 έως Τ-307/94, Τ-313/94 έως Τ-316/94, Τ-318/94, Τ-325/94, Τ-328/94, Τ-329/94 και Τ-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. II-931, στο εξής: απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου), εκτίμησε ότι είχε «το δικαίωμα να επανεκδώσει απόφαση που ακυρώθηκε για καθαρά διαδικαστικά ελαττώματα […] χωρίς νέα διοικητική διαδικασία» και ότι «δεν υποχρεο[ύνταν] να προβεί σε νέα προφορική ακρόαση εάν το κείμενο της νέας απόφασης δεν [περιείχε] άλλες αντιρρήσεις εκτός από εκείνες της αρχικής απόφασης» (αιτιολογική σκέψη 70).

26 Η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι στον χρόνο παραγραφής έπρεπε να προστεθεί η περίοδος κατά την οποία η προσφυγή κατά της αποφάσεως 91/298 αποτελούσε αντικείμενο διαδικασίας εκκρεμούς ενώπιον του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2988/74 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 1974, περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/001, σ. 241) (αιτιολογικές σκέψεις 75 και 76). Έτσι, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων περιστάσεων, η Επιτροπή εκτίμησε ότι είχε τη δυνατότητα μέχρι τον Σεπτέμβριο 2004 να εκδώσει νέα απόφαση (αιτιολογική σκέψη 78). Ανέφερε, επιπλέον, ότι δεν προσβάλλονταν τα δικαιώματα άμυνας αν η νέα απόφαση εκδιδόταν εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος (αιτιολογική σκέψη 70).

27 Όσον αφορά την παράβαση καθεαυτήν, η Επιτροπή διευκρίνισε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι μεταξύ προσφεύγουσας και CFK συνήφθη συμφωνία ή έγινε διακανονισμός με τον οποίο η προσφεύγουσα εγγυήθηκε στη CFK ένα κατώτατο ετήσιο όριο πωλήσεων σε τόνους στη γερμανική αγορά. Αν οι πωλήσεις της CFK στη

Γερμανία έπεφταν κάτω του εγγυημένου κατωτάτου ορίου, η προσφεύγουσα «θα αγόραζε […] το υπόλοιπο» από τη CFK (αιτιολογική σκέψη 42). Κατά την Επιτροπή, η εγγύηση που είχε δοθεί στη CFK είχε οριστεί αρχικώς σε 179 000 τόνους, ποσότητα που είχε προφανώς βασιστεί στις πωλήσεις που είχε πραγματοποιήσει η CFK στη Γερμανία κατά το 1986 και, στη συνέχεια, ανήλθε σε 190 000 τόνους το 1989 με αναδρομικό αντισταθμιστικό μηχανισμό για το 1988 (αιτιολογικές σκέψεις 43, 45 και 46).

28 Η Επιτροπή έκανε επίσης στην προσβαλλόμενη απόφαση αναφορά σε μια σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαρτίου 1989 και στην οποία πήραν μέρος υψηλόβαθμοι εκπρόσωποι της CFK και της μητρικής της εταιρείας Kali & Salz, αφενός, και της Deutsche Solvay Werke (DSW), ήτοι μιας θυγατρικής της προσφεύγουσας, αφετέρου. Κατά την Επιτροπή, ήταν αξιοσημείωτο ότι δεν τηρήθηκαν επίσημα πρακτικά αυτής της σύσκεψης. Η Επιτροπή, ωστόσο, πρόσθεσε ότι ένα σύντομο χειρόγραφο σημείωμα σχετικά με τη συνάντηση αυτή βρέθηκε στην DSW (αιτιολογική σκέψη 47).

29 Η Επιτροπή ανέφερε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι ο σκοπός της συμφωνίας αυτής ήταν προφανώς η επίτευξη συνθηκών τεχνητής σταθερότητας στην αγορά και ότι, σε αντάλλαγμα για την επάνοδο σε πολιτική τιμών η οποία κατά την άποψη της προσφεύγουσας δεν προκαλεί αναστάτωση, δόθηκε στη CFK η εγγύηση ότι θα κατέχει ένα κατώτατο μερίδιο στη γερμανική αγορά. Η Επιτροπή προσέθεσε επίσης ότι, αφαιρώντας από την αγορά την ποσότητα των τόνων που δεν μπορούσε να πωλήσει η CFK, η προσφεύγουσα εξασφάλιζε ότι τα επίπεδα των τιμών δεν θα έπεφταν λόγω του ανταγωνισμού. Εντεύθεν συνήγαγε ότι οι συμφωνίες αυτές, τύπου «καρτέλ», που είχαν τεθεί σε εφαρμογή και είχαν το αναμενόμενο αποτέλεσμα, περιόριζαν από τη φύση τους τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1, ΕΚ (αιτιολογικές σκέψεις 55 έως 58).

30 Όσον αφορά τον επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, η Επιτροπή θεώρησε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι το γεγονός ότι το εγγυημένο κατώτατο όριο τόνων αφορούσε μόνον πωλήσεις στη γερμανική αγορά ουδόλως απέκλειε την εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ. Κατά την Επιτροπή, από τη δράση της προσφεύγουσας στις Βρυξέλλες καθίστατο σαφές ότι η συμφωνία αυτή ήταν μέρος της γενικής πολιτικής ελέγχου της αγοράς ανθρακικού νατρίου στην Κοινότητα και ότι η συμφωνία μεταξύ της προσφεύγουσας και της CFK απέβλεπε όχι μόνο στην εξασθένηση του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της Κοινότητας, αλλά επίσης στη διατήρηση της ακαμψίας της υφισταμένης αγοράς και του κατακερματισμού της κατά μήκος των εθνικών συνόρων. Η Επιτροπή θεώρησε επίσης ότι, αν δεν υπήρχε η συμφωνία, ήταν πολύ πιθανόν η

ποσότητα των τόνων για την οποία έδωσε εγγύηση η προσφεύγουσα να διετίθετο διαφορετικά από τη CFK σε άλλες αγορές της Κοινότητας. (αιτιολογική σκέψη 59).

31 Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η προσφεύγουσα και η CFK παρέβησαν το άρθρο 81 ΕΚ μετέχοντας, «περίπου από το 1986 [και] μέχρι το τέλος του 1990» στη συμφωνία αυτή (αιτιολογική σκέψη 60).

32 Όσον αφορά τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα και στη CFK, η Επιτροπή διευκρίνισε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η παράβαση ήταν «σοβαρή», με το αιτιολογικό ότι οι συμφωνίες για την κατανομή της αγοράς από τη φύση τους περιορίζουν τον ανταγωνισμό. Όσον αφορά τη διάρκεια της παραβάσεως, η Επιτροπή υπολόγισε το ποσό των προστίμων με βάση το γεγονός ότι η συμφωνία συνήφθη σε κάποιο χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια του 1987 (αιτιολογικές σκέψεις 62 και 63).

33 Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει επιπλέον ότι η Επιτροπή, προκειμένου να καθορίσει το ποσό του προστίμου, έλαβε υπόψη τη δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας στην αγορά ως του κυριότερου παραγωγού στη Γερμανία και την Κοινότητα (αιτιολογική σκέψη 64). Η Επιτροπή επίσης διαπίστωσε ότι η παράβαση ήταν εσκεμμένη και ότι έπρεπε και τα δύο μέρη να είχαν πλήρη συνείδηση του ασυμβίβαστου των συμφωνιών τους με το κοινοτικό δίκαιο (αιτιολογική σκέψη 65).

34 Τέλος, η Επιτροπή επισήμανε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι κατά το παρελθόν είχαν επανειλημμένα επιβληθεί σημαντικά πρόστιμα στην προσφεύγουσα για συμπράξεις στη βιομηχανία χημικών προϊόντων.

35 Στις 13 Δεκεμβρίου 2000, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης ανακοινωθέν Τύπου με το οποίο γνωστοποίησε ότι με αποφάσεις της επρόκειτο να επιβάλει στην προσφεύγουσα και

στην ICI πρόστιμα πανομοιότυπα με αυτά τα οποία τους είχαν αρχικώς επιβληθεί στην υπόθεση «Ανθρακικό νάτριο».

Διαδικασία

36 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Μαρτίου 2001, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

37 Στις 8 Μαΐου 2001, η υπόθεση ανατέθηκε στο τέταρτο τμήμα του Πρωτοδικείου και ορίστηκε εισηγητής δικαστής.

38 Κατόπιν αδείας του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα και η Επιτροπή υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους, αντιστοίχως στις 6 και στις 23 Δεκεμβρίου 2002, όσον αφορά τις συνέπειες που πρέπει να αντληθούν στην υπό κρίση υπόθεση από την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-8375, στο εξής: απόφαση PVC II του Δικαστηρίου).

39 Δεδομένου ότι η σύνθεση των τμημάτων του Πρωτοδικείου μεταβλήθηκε από 1ης Οκτωβρίου 2003, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο πρώτο τμήμα, στο οποίο ανατέθηκε, κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση στις 8 Οκτωβρίου 2003.

40 Στις 19 Δεκεμβρίου 2003, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει την ανακοίνωση αιτιάσεων, τα παραρτήματά της καθώς και έναν λεπτομερή αριθμητικό κατάλογο όλων των εγγράφων του φακέλου. Ο κατάλογος αυτός έπρεπε να περιέχει σύντομη ένδειξη από την οποία να προκύπτει ο συντάκτης, η φύση και το περιεχόμενο

κάθε εγγράφου. Το Πρωτοδικείο ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να του αναφέρει σε ποια από τα έγγραφα αυτά είχε πρόσβαση η προσφεύγουσα κατά τη διοικητική διαδικασία.

41 Στις 13 Φεβρουαρίου 2004, η Επιτροπή προσκόμισε την ανακοίνωση αιτιάσεων και τα παραρτήματά της, καθώς και τον αιτηθέντα αριθμητικό κατάλογο. Ζήτησε προθεσμία για να ανταποκριθεί στο τελευταίο αίτημα του Πρωτοδικείου.

42 Με έγγραφο της 10ης Μαρτίου 2004, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, η προσφεύγουσα είχε πρόσβαση στα έγγραφα στα οποία στηριζόταν η ανακοίνωση αιτιάσεων και τα οποία είχαν επισυναφθεί σε αυτήν. Περαιτέρω, αναφέρθηκε σε 65 «υπο-φακέλους» που αποτελούν τον κυρίως φάκελο, μεταξύ των οποίων 22 «υπο-φάκελοι» προέρχονταν από την έδρα της προσφεύγουσας ή μιας από τις θυγατρικές της (ήτοι οι «υπο-φάκελοι» αριθ. 2 έως 14, 24 έως 27, 50 έως 52 και 62 έως 65 και ένα μέρος του «υπο-φακέλου» αριθ. 61). Κατά την Επιτροπή, η διαδικασία που ακολουθήθηκε το 1990 τηρούσε την υφιστάμενη νομολογία σχετικά με το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο. Προσέθεσε ότι, μετά από νέα μελέτη του φακέλου της έρευνας, από κανένα στοιχείο δεν προέκυπτε στο παρόν στάδιο ότι είχαν προσβληθεί τα δικαιώματα άμυνας κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, ακόμη και αν ο εν λόγω φάκελος της έρευνας εξεταστεί υπό το φως της μεταγενέστερης νομολογίας σχετικά με το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο.

43 Με έγγραφο της 21ης Ιουνίου 2004, η Επιτροπή απέστειλε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου αναθεωρημένο αριθμητικό κατάλογο των εγγράφων που αποτελούσαν τον διοικητικό φάκελο, πιο πλήρη από αυτόν που είχε προσκομιστεί στις 13 Φεβρουαρίου 2004. Όπως και ο προηγούμενος κατάλογος, ο αναθεωρημένος αυτός αριθμητικός κατάλογος έκανε αναφορά σε 65 «υπο-φακέλους». Απαριθμούσε επίσης μερικά έγγραφα προερχόμενα ως επί το πλείστον από την εταιρία Oberland Glas.

44 Με έγγραφο της 21ης Ιουλίου 2004, το Πρωτοδικείο κάλεσε την προσφεύγουσα να υποδείξει τα έγγραφα που περιέχονταν στον αναθεωρημένο αριθμητικό κατάλογο, τα οποία δεν της κοινοποιήθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία και κατά τη γνώμη της, ενδέχεται να περιείχαν στοιχεία χρήσιμα για την άμυνά της.

45 Με έγγραφο της 29ης Σεπτεμβρίου 2004, η προσφεύγουσα τόνισε ότι ο αναθεωρημένος αριθμητικός κατάλογος ήταν ατελής και ασαφής. Υπέδειξε επίσης, μεταξύ των εγγράφων που περιέχονταν σε αυτόν τον αναθεωρημένο αριθμητικό κατάλογο, εκείνα τα οποία εκτιμούσε χρήσιμα για την άμυνά της και επιθυμούσε να μελετήσει. Κατ' αυτήν, με βάση τα έγγραφα αυτά θα μπορούσε να αναπτύξει την επιχειρηματολογία της όσον αφορά το αποτέλεσμα της επίμαχης συμφωνίας στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

46 Κατόπιν μεταβολής της συνθέσεως των τμημάτων του Πρωτοδικείου στις 13 Σεπτεμβρίου 2004, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο τέταρτο τμήμα υπό τη νέα του σύνθεση, στο οποίο ανατέθηκε, ως εκ τούτου, η υπό κρίση υπόθεση στις 7 Οκτωβρίου 2004.

47 Στις 17 Δεκεμβρίου 2004, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να καταθέσει στη Γραμματεία τα έγγραφα του φακέλου που μνημόνευσε η προσφεύγουσα στο από 29 Σεπτεμβρίου 2004 έγγραφό της, υπό την εμπιστευτική και τη μη εμπιστευτική εκδοχή τους.

48 Με έγγραφο της 28ης Ιανουαρίου 2005, η Επιτροπή κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την εμπιστευτική εκδοχή των αιτηθέντων εγγράφων του φακέλου. Ζήτησε συμπληρωματική προθεσμία για να προσκομίσει μη εμπιστευτική εκδοχή, καθόσον έπρεπε να ζητηθεί η γνώμη των οικείων επιχειρήσεων όσον αφορά το συμφέρον τους για τη διατήρηση του απορρήτου. Η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης τα εξής:

«Ο κατάλογος, [περιλαμβάνει] όλους τους φακέλους που έχει επί του παρόντος στην κατοχή της, αλλ' όχι όλους εκείνους τους φακέλους τους οποίους είχε απαριθμήσει στο Πρωτοδικείο στο πλαίσιο της πρώτης υποθέσεως "Ανθρακικό νάτριο". Οι λίγοι φάκελοι που λείπουν δεν κατέστη δυνατόν να ανευρεθούν, παρά τις επίμονες έρευνες.»

49 Με έγγραφο της 15ης Μαρτίου 2005, η Επιτροπή, αφού επισήμανε ότι οι οικείες επιχειρήσεις δεν ζήτησαν εμπιστευτική μεταχείριση, υπέβαλε τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

«Όσον αφορά τους φακέλους που δεν μπόρεσαν να ανευρεθούν, η Επιτροπή λυπάται γιατί δεν μπορεί να δώσει μια απολύτως αξιόπιστη απάντηση στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

Ο διοικητικός φάκελος ([δηλαδή] ο φάκελος που καλύπτει τη διαδικασία από την έναρξη της έρευνας μέχρι της αποστολής της ανακοινώσεως αιτιάσεων) τον οποίο κατέχει σήμερα η Επιτροπή περιέχει 65 αριθμημένους φακέλους που καλύπτουν την περίοδο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1989, [καθώς και] τον φάκελο υπ' αριθ. 71 που περιέχει την ανακοίνωση αιτιάσεων του Μαρτίου 1990 και τα παραρτήματά της, καθώς και έναν μη αριθμημένο φάκελο με τίτλο "Oberland Glas". Επομένως, είναι προφανές ότι λείπουν πέντε φάκελοι.

Όσον αφορά το περιεχόμενο των φακέλων που λείπουν, η Επιτροπή λυπάται για το ότι είναι αδύνατο να καταρτίσει τον πλήρη κατάλογο των εγγράφων που εξαφανίστηκαν, γιατί ομοίως δεν μπορούν να ανευρεθούν τα ευρετήρια των φακέλων αυτών. Ωστόσο, υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για να θεωρηθεί ότι τουλάχιστον ορισμένα από αυτά περιείχαν αλληλογραφία βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, πράγμα που αντιστοιχεί στην εξήγηση που παρέσχε η Επιτροπή στο Πρωτοδικείο σχετικά με τον διοικητικό φάκελο το 1990. Επί παραδείγματι, είναι πιθανόν ότι η απάντηση της [...] ICI στο αίτημα παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 19ης Ιουνίου 1989 αποτελεί μέρος των φακέλων που λείπουν: το αίτημα αυτό που απευθύνθηκε στην ICI περιλαμβάνεται στον διοικητικό φάκελο που εξακολουθεί να βρίσκεται στα χέρια της Επιτροπής, αλλά λείπει η απάντηση.»

50 Στις 14 Απριλίου 2005, η προσφεύγουσα μελέτησε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου τα έγγραφα του φακέλου που μνημονεύονταν στο από 29 Σεπτεμβρίου 2004 έγγραφό της.

51 Στις 15 Ιουλίου 2005, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της όσον αφορά τη χρησιμότητα για την άμυνά της των εγγράφων τα οποία μελέτησε. Στις 17 Νοεμβρίου 2005, η Επιτροπή απάντησε στις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας.

52 Κατόπιν της λήξεως της θητείας του αρχικώς ορισθέντος εισηγητή δικαστή, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου όρισε, με απόφαση της 22ας Ιουνίου 2006, νέο εισηγητή δικαστή.

53 Δεδομένου ότι η σύνθεση των τμημάτων του Πρωτοδικείου τροποποιήθηκε από 25 Σεπτεμβρίου 2007, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο έκτο τμήμα, στο οποίο ανατέθηκε, κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση στις 5 Οκτωβρίου 2007.

54 Στις 12 Φεβρουαρίου 2008, λόγω κωλύματος του δικαστή Tchipev, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου όρισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 32, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, τον δικαστή Dittrich προς συμπλήρωση του τμήματος.

55 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (έκτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, έθεσε στις 5 Μαΐου 2008 εγγράφως ερωτήσεις στην προσφεύγουσα και στην Επιτροπή. Οι διάδικοι απάντησαν εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

56 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 26ης Ιουνίου 2008.

Αιτήματα των διαδίκων

57 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να διαπιστώσει ότι το δικαίωμα ασκήσεως διώξεως έχει παραγραφεί λόγω της παρελεύσεως του χρόνου και, εν πάση περιπτώσει, να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση

— επικουρικώς, να διαπιστώσει ότι είχε παραγραφεί η εξουσία της Επιτροπής να επιβάλει πρόστιμα και, εν πάση περιπτώσει, να ακυρώσει το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως καθόσον της επιβάλλει πρόστιμο τριών εκατομμυρίων ευρώ

— επικουρικότερον, να αποφασίσει ότι δεν πρέπει να της επιβληθεί πρόστιμο ή, τουλάχιστον, να το μειώσει ουσιωδώς

— στο πλαίσιο της διεξαγωγής αποδείξεων, να διατάξει την Επιτροπή να προσκομίσει όλα τα εσωτερικά έγγραφα που έχουν σχέση με την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως και, ειδικότερα, τα πρακτικά κάθε συνεδριάσεως του σώματος των Επιτρόπων κατά την οποία συζητήθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση

— να διατάξει την Επιτροπή να προσκομίσει το σύνολο των εγγράφων που αποτελούν τον φάκελό της στην υπόθεση COM/33.133

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

58 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη,

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

59 Με τα αιτήματά της, η προσφεύγουσα ζητεί την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως και, επικουρικώς, την ακύρωση ή τη μείωση του προστίμου το οποίο της επιβλήθηκε με την εν λόγω απόφαση.

1. *Επί του αιτήματος περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως*

60 Η προσφεύγουσα προβάλλει, κατ' ουσίαν, τέσσερις λόγους για την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Αντλούνται, πρώτον, από την παρέλευση του χρόνου, δεύτερον, από την παράβαση των ουσιωδών τύπων, τρίτον, από την έλλειψη επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών και, τέταρτον, από την προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο.

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από την παρέλευση του χρόνου

61 Ο πρώτος λόγος περιλαμβάνει δύο σκέλη, που αντλούνται αντιστοίχως από εσφαλμένη εφαρμογή των κανόνων περί παραγραφής που θέτει ο κανονισμός 2988/74 και από την παραβίαση της αρχής του ευλόγου χρόνου.

Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από εσφαλμένη εφαρμογή των κανόνων περί παραγραφής

— Επιχειρήματα των διαδίκων

62 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η συλλογιστική που ακολούθησε η Επιτροπή όσον αφορά τον σεβασμό των κανόνων περί παραγραφής αντιβαίνει προς το γράμμα και το πνεύμα του κανονισμού 2988/74.

63 Κατά την προσφεύγουσα, η αίτηση αναιρέσεως που άσκησε η Επιτροπή στις 30 Αυγούστου 1995 και η οποία δεν είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα δυνάμει του άρθρου 60 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, δεν είχε ως αντικείμενο την απόφαση 91/298, η οποία είχε παύσει να υφίσταται αναδρομικώς, αλλά την απόφαση Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω. Συγκεκριμένα, δυνάμει του άρθρου 58 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, η διαδικασία επί της αιτήσεως αναιρέσεως περιορίζεται στα νομικά ζητήματα και το Δικαστήριο ασκεί τον έλεγχο της νομιμότητας αναφερόμενο στην ελεύθερη εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά τα πραγματικά ζητήματα.

64 Βεβαίως, η έκφραση «για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία προσβολής της αποφάσεως της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου», που διαλαμβάνεται στο άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74, πρέπει τώρα να ερμηνεύεται ως περιλαμβάνουσα το Γενικό Δικαστήριο, η θέσπιση όμως, ενός δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας δεν μπορεί να επιτρέψει την παράταση του χρόνου αναστολής της παραγραφής για να καλυφθεί μια διαδικασία της οποίας το αντικείμενο δεν είναι η προσβαλλόμενη απόφαση. Επιπλέον, ο ισχυρισμός ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74 συνεπάγεται την αναστολή της παραγραφής κατά τη διάρκεια μιας κατ' αναίρεση διαδικασίας συνεπάγεται

αναγνώριση αποτελεσμάτων σε μια ab initio ακυρωθείσα απόφαση, πράγμα που θα ήταν άνευ προηγουμένου στην κοινή πρακτική των κρατών μελών.

65 Αναφερόμενη στη σκέψη 1098 της αποφάσεως PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το αντικείμενο του άρθρου 3 του κανονισμού 2988/74 είναι να επιτρέψει την αναστολή της παραγραφής όταν η Επιτροπή κωλύεται να επέμβει για έναν αντικειμενικό λόγο για τον οποίο δεν ευθύνεται και ο οποίος συνίσταται ακριβώς στο ότι εκκρεμεί προσφυγή. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή μπορούσε να ισχυριστεί ότι δεν μπορούσε να προβεί σε καμία ενέργεια ενόσω εκκρεμούσε προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου. Αντιθέτως, από της εκδόσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή, υπό την επιφύλαξη τηρήσεως της αρχής του ευλόγου χρόνου, είχε τη δυνατότητα εκδόσεως νέας αποφάσεως. Η Επιτροπή ανέλαβε, ασκώντας αναίρεση, τον κίνδυνο της παραγραφής του σχετικού δικαιώματός της, ενώ γνώριζε την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 1994, C-137/92 P, Επιτροπή κατά BASF κ.λπ. (Συλλογή 1994, σ. I-2555), που είχε αποφανθεί επί της ελλείψεως κυρώσεως των πράξεων του σώματος των επιτρόπων. Επομένως, η αδράνεια της Επιτροπής, ενόσω εκκρεμούσε η αίτηση αναιρέσεώς της ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν μπορούσε να δικαιολογηθεί από κανένα αντικειμενικό λόγο.

66 Κατά συνέπεια, μόνον η διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη προς παρέκταση του χρόνου παραγραφής. Επομένως ο χρόνος της παραγραφής έληξε στις 15 Ιανουαρίου 2000, πολύ πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

67 Η προσφεύγουσα παρατηρεί επίσης ότι, στην απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, η ερμηνεία αυτή δεν αντικρούεται. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή, η νέα απόφαση της Επιτροπής εκδόθηκε εντός χρόνου μικρότερου από τα πέντε έτη προσαυξημένου κατά τον «χρόνο αναστολής» που αφορούσε τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου. Έτσι, στην απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, δεν εξετάστηκε το ζήτημα αν η αίτηση αναιρέσεως έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 2988/74.

68 Με το υπόμνημα απαντήσεώς της, η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η θέση που υποστηρίζει η Επιτροπή καθιστά την απόφαση Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω, άνευ αποτελέσματος πριν την επικύρωσή της από το Δικαστήριο, πράγμα που συνιστά παραγνώριση της ισχύος της εν λόγω αποφάσεως. Περαιτέρω, τυχόν διασταλτική ερμηνεία του άρθρου 3 του κανονισμού 2988/74, το οποίο καλύπτει καταστάσεις στις οποίες η Επιτροπή δεν κωλύεται να ενεργήσει, θα ερχόταν σε αντίθεση προς την αρχή της ασφαλείας δικαίου.

69 Τέλος, με τις παρατηρήσεις της που υπέβαλε κατόπιν της αποφάσεως PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ούτε το Πρωτοδικείο ούτε το Δικαστήριο μπορούσαν να έχουν, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή, την πρόθεση να επιλύσουν το ζήτημα αν η αίτηση αναιρέσεως που ασκεί η Επιτροπή κατά ακυρωτικής αποφάσεως του Πρωτοδικείου έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της παραγραφής κατά τη διάρκεια της κατ' αναίρεση διαδικασίας.

70 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

71 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι ο κανονισμός 2988/74 θέσπισε μια πλήρη ρύθμιση που διέπει λεπτομερώς τις προθεσμίες εντός των οποίων η Επιτροπή, χωρίς να προσβάλλει τη θεμελιώδη επιταγή της ασφάλειας δικαίου, έχει την εξουσία να επιβάλλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο διαδικασιών εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 2003, T-213/00, CMA CGM κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-913, σκέψη 324, και της 18ης Ιουνίου 2008, T-410/03, Hoechst κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-881, σκέψη 223).

72 Έτσι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 2, του κανονισμού 2988/74, καθώς και του άρθρου 2, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, η παραγραφή του δικαιώματος διώξεως επέρχεται οσάκις η Επιτροπή δεν επιβάλλει πρόστιμο ή κύρωση εντός πέντε ετών από της ενάρξεως του χρόνου παραγραφής χωρίς, στο μεταξύ, να προκύψει πράξη διακόπτουσα την παραγραφή, ή, το αργότερο, εντός δέκα ετών μετά τον ίδιο χρόνο ενάρξεως αν μεσολάβησαν πράξεις διακόπτουσες

την παραγραφή. Εντούτοις, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, ο κατ' αυτόν τον τρόπο οριζόμενος χρόνος παραγραφής παρατείνεται κατά την περίοδο για την οποία η παραγραφή αναστέλλεται σύμφωνα με το άρθρο 3 του ίδιου κανονισμού (απόφαση του Δικαστηρίου PVC II, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 140).

73 Κατά το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74, η παραγραφή του δικαιώματος διώξεως αναστέλλεται για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία προσβολής της αποφάσεως της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

74 Εν προκειμένω, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η Επιτροπή εφάρμοσε τους κανόνες περί παραγραφής ως ακολούθως.

75 Κατ' αρχάς, η Επιτροπή εκτίμησε ότι, επειδή επρόκειτο για παραβάσεις διαρκείς ή συνεχιζόμενες, ο χρόνος παραγραφής είχε αρχίσει να τρέχει από τα τέλη του 1990. Προσέθεσε επίσης ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η παράβαση έληξε στις 19 Δεκεμβρίου 1990 και ότι η έκδοση και η κοινοποίηση της αποφάσεως 91/298 δεν διέκοψαν την παραγραφή, η Επιτροπή είχε ακόμη προθεσμία για την έκδοση της αποφάσεώς της τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1995 (αιτιολογική σκέψη 74).

76 Ακολούθως, η Επιτροπή εκτίμησε ότι στον χρόνο της παραγραφής έπρεπε να προστεθεί η περίοδος κατά την οποία εκκρεμούσε η προσφυγή κατά της αποφάσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου (αιτιολογική σκέψη 75). Εν προκειμένω όμως, καθόσον η προσφυγή είχε ασκηθεί ενώπιον του Πρωτοδικείου στις 2 Μαΐου 1991, η απόφαση είχε εκδοθεί από το Πρωτοδικείο στις 29 Ιουνίου 1995, η αναίρεση είχε ασκηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου στις 30 Αυγούστου 1995 και η απόφαση είχε εκδοθεί από το Δικαστήριο στις 6 Απριλίου 2000, η παραγραφή είχε ανασταλεί για περίοδο τουλάχιστον οκτώ ετών, εννέα μηνών και τεσσάρων ημερών (αιτιολογική σκέψη 77). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έκρινε ότι είχε ακόμη προθεσμία μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2004 προς έκδοση νέας αποφάσεως (αιτιολογική σκέψη 78).

77 Ως εκ τούτου, κατά την Επιτροπή, η προσβαλλόμενη απόφαση, της 13ης Δεκεμβρίου 2000, εκδόθηκε πριν από τη λήξη του χρόνου παραγραφής.

78 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί, κατ' αρχάς, ότι ο χρόνος παραγραφής άρχισε να τρέχει όταν η παράβαση έπαυσε, δηλαδή το 1989, όπως αναφέρεται στις σκέψεις 293 έως 305 κατωτέρω, και όχι το 1990, όπως αναφέρει η Επιτροπή.

79 Ακολούθως, όπως ορθώς τονίζουν οι διάδικοι, η αναφορά που κάνει το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74 στη «διαδικασία προσβολής της αποφάσεως της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» πρέπει να νοείται, από της ιδρύσεως του Πρωτοδικείου, ως σημαίνουσα πρωτίστως διαδικασία εκκρεμούσα ενώπιον αυτού, στον βαθμό που οι προσφυγές που αφορούν επιβολή κυρώσεων ή προστίμων στον τομέα του ανταγωνισμού εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του. Κατά συνέπεια, η παραγραφή ανεστάλη καθ' όλη τη διάρκεια της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας.

80 Τέλος, από τη σκέψη 157 της αποφάσεως PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, προκύπτει ότι, κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 2988/74, η παραγραφή αναστέλλεται καθ' όλο το χρόνο κατά τον οποίο η επίμαχη απόφαση αποτελεί αντικείμενο διαδικασίας εκκρεμούσας «ενώπιον του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου». Κατά συνέπεια, η παραγραφή ανεστάλη επίσης καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου, χωρίς να χρειάζεται να υπάρξει απόφανση όσον αφορά την περίοδο από την έκδοση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου μέχρι την άσκηση της αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου.

81 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι εν προκειμένω δεν συμπληρώθηκε η παραγραφή, δεδομένου ότι ο χρόνος παραγραφής άρχισε να τρέχει το 1989 και η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο στις 13 Δεκεμβρίου 2000, ήτοι εντός των πέντε ετών μετά την έναρξη του χρόνου παραγραφής πλέον της περιόδου κατά την οποία η παραγραφή είχε ανασταλεί. Συναφώς, η πλάνη στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση όσον αφορά την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσε η παράβαση δεν έχει συνέπειες ως προς το ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε τηρουμένων των κανόνων περί παραγραφής που προβλέπει ο κανονισμός 2988/74.

82 Κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την εκτίμηση αυτή.

83 Συγκεκριμένα, πρώτον, πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 60 του Οργανισμού του Δικαστηρίου και το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74 έχουν διαφορετικό πεδίο εφαρμογής. Το ότι η αναίρεση δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα δεν μπορεί να στερήσει από κάθε αποτέλεσμα το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74, το οποίο αφορά καταστάσεις στις οποίες η Επιτροπή πρέπει να αναμείνει την απόφαση του κοινοτικού δικαστή. Η θέση της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν έπρεπε να λάβει υπόψη την περίοδο κατά την οποία εκκρεμούσε αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου δεν μπορεί συνεπώς να γίνει δεκτή, καθόσον θα είχε ως αποτέλεσμα να καταστήσει την απόφαση του Δικαστηρίου επί της αναιρέσεως άνευ αντικειμένου και άνευ αποτελεσμάτων.

84 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η θέσπιση δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας δεν επιτρέπει την παρέκταση του χρόνου αναστολής της παραγραφής, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74 προστατεύει την Επιτροπή από τις συνέπειες της παραγραφής σε καταστάσεις στις οποίες αυτή πρέπει να αναμείνει την απόφαση του κοινοτικού δικαστή, στο πλαίσιο διαδικασιών των οποίων δεν ελέγχει τη διεξαγωγή, προτού πληροφορηθεί αν η προσβαλλόμενη πράξη είναι ή όχι παράνομη (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 144).

85 Τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι η απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, δεν είναι λυσιτελής για την επίλυση της υπό κρίση διαφοράς, από το περιεχόμενο της αποφάσεως αυτής προκύπτει αντιθέτως σαφώς ότι, γενικώς, στον χρόνο παραγραφής πρέπει να προστίθεται ο χρόνος αναστολής της παραγραφής, ήτοι όχι μόνον η περίοδος κατά την οποία η διαδικασία ήταν εκκρεμής ενώπιον του Πρωτοδικείου, αλλά επίσης η περίοδος κατά την οποία η διαδικασία ήταν εκκρεμής ενώπιον του Δικαστηρίου.

86 Τέταρτον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι η αναστολή της παραγραφής κατά τη διάρκεια της κατ' αναίρεση διαδικασίας θα ισοδυναμούσε με την αναγνώριση αποτελεσμάτων σε απόφαση που ακυρώθηκε πρωτοδίκως, αρκεί να τονιστεί ότι η αναστολή της παραγραφής παρέχει αποκλειστικά στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εκδίδει ενδεχομένως νέα απόφαση σε περίπτωση απορρίψεως της αιτήσεως

αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά αποφάσεως του Πρωτοδικείου με την οποία ακυρώθηκε απόφαση της Επιτροπής. Η αναστολή αυτή της παραγραφής δεν έχει καμία συνέπεια για την απόφαση που ακυρώθηκε με την απόφαση του Πρωτοδικείου.

87 Πέμπτον, σε περίπτωση αιτήσεως αναιρέσεως, η Επιτροπή δεν κωλύεται βεβαίως τυπικώς να ενεργήσει και να εκδώσει νέα απόφαση κατόπιν της ακυρώσεως από το Πρωτοδικείο της αρχικής αποφάσεως. Ωστόσο, προσφυγή στρεφόμενη κατά της οριστικής αποφάσεως με την οποία επιβάλλονται κυρώσεις αναστέλλει την παραγραφή των διώξεων έως ότου ο κοινοτικός δικαστής αποφανθεί οριστικά επί της εν λόγω προσφυγής (απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 147). Συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74 προστατεύει την Επιτροπή έναντι του αποτελέσματος της παραγραφής σε καταστάσεις στις οποίες πρέπει να αναμείνει την απόφαση του κοινοτικού δικαστή, στο πλαίσιο διαδικασιών των οποίων δεν ελέγχει την εξέλιξη, προτού πληροφορηθεί αν η προσβληθείσα πράξη είναι ή όχι παράνομη. Το εν λόγω άρθρο 3 αφορά, επομένως, τις περιπτώσεις στις οποίες η αδράνεια του κοινοτικού οργάνου δεν είναι συνέπεια της ελλείψεως επιμέλειας (απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 144). Επομένως, δεν μπορεί να προσάπτεται στην Επιτροπή ότι άσκησε αναίρεση, ασκώντας τα δικαιώματά της άμυνας, και ανέμεινε την απόφαση Επιτροπή κατά Solvay, σκέψη 19 ανωτέρω, πριν από τη έκδοση νέας αποφάσεως.

88 Έκτον, πρέπει να προστεθεί ότι η ερμηνεία του άρθρου 3 του κανονισμού 2988/74 που πρότεινε η προσφεύγουσα συνεπάγεται σοβαρές πρακτικές δυσχέρειες. Συγκεκριμένα, αν η Επιτροπή πρέπει να εκδώσει νέα απόφαση κατόπιν της ακυρώσεως αποφάσεως από το Γενικό Δικαστήριο χωρίς να αναμείνει την απόφαση του Δικαστηρίου, υπάρχει ο κίνδυνος συνυπάρξεως δύο αποφάσεων με το ίδιο αντικείμενο σε περίπτωση που το Δικαστήριο θα ακυρώσει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου.

89 Επιπλέον, έρχεται προφανώς σε αντίθεση προς τις επιταγές της οικονομίας της διοικητικής διαδικασίας το να επιβληθεί στην Επιτροπή, με μοναδικό σκοπό τη μη συμπλήρωση της παραγραφής, η έκδοση νέας αποφάσεως πριν πληροφορηθεί αν η αρχική απόφαση είναι ή όχι παράνομη.

90 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους, που αντλείται από παραβίαση της αρχής του ευλόγου χρόνου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

91 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι έλαβε γνώση της «κατηγορίας κατ' αυτής» στις 13 Μαρτίου 1990, ημερομηνία κατά την οποία της απεστάλη η ανακοίνωση αιτιάσεων, ήτοι ένδεκα έτη πριν από την ημερομηνία ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής. Επιπλέον, το διακύβευμα της υπό κρίση υποθέσεως είναι ιδιαίτερα σημαντικό για αυτήν στον βαθμό που, με την απόφαση 91/298, κατόπιν δε με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή της προσήψε σοβαρή παράβαση και της επέβαλε πρόστιμο τριών εκατομμυρίων ευρώ. Κατά το χρονικό όμως σημείο της ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής, καμία οριστική απόφαση δεν είχε εκδοθεί όσον αφορά τις κατηγορίες που είχαν διατυπωθεί κατ' αυτής με την ανακοίνωση αιτιάσεων.

92 Αναφερόμενη στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ), που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, θεωρούμενη στο σύνολό της, η διαδικασία που κινήθηκε τον Φεβρουάριο 1990 υπερέβη προδήλως τον εύλογο χρόνο. Συναφώς, η κοινοτική νομολογία δεν προβλέπει ότι η διάρκεια της διαδικασίας πρέπει να εκτιμάται κατά στάδια. Επομένως, τίποτα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την αναμονή της Επιτροπής επί πέντε και ήμισυ έτη προκειμένου να εκδώσει νέα απόφαση, τοσούτω μάλλον που η αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

93 Κατόπιν της δικαστικής αποφάσεως Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω, η Επιτροπή επέλεξε όχι μόνο να ασκήσει προσφυγή, της οποίας την απόρριψη μπορούσε να πιθανολογήσει κατόπιν της δικαστικής αποφάσεως Επιτροπή κατά BASF κ.λπ., σκέψη 65 ανωτέρω, αλλά επίσης να αναμείνει την έκβασή της πριν εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση. Επιπλέον, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή ανέμεινε οκτώ επιπλέον μήνες μετά τη

δικαστική απόφαση Επιτροπή κατά Solvay, σκέψη 19 ανωτέρω, ενώ, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, η νέα απόφαση είχε εκδοθεί μετά από ενάμιση μήνα.

94 Περαιτέρω, η Επιτροπή συγχέει τον εύλογο χρόνο και τον χρόνο παραγραφής θεωρώντας εσφαλμένα ότι είχε τη δυνατότητα να αναμείνει το 2004 για να εκδώσει νέα απόφαση. Έτσι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν αναφέρει τα στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η εκτίμησή της ότι τηρήθηκε εν προκειμένω εύλογος χρόνος. Κατά την προσφεύγουσα, όποια και αν είναι η δικαιολογία της διάρκειας κάθε σταδίου της διαδικασίας, «χρόνος δεκατεσσάρων έως δεκαέξι ετών, ή και περισσότερο, για το σύνολο της διαδικασίας μεταξύ της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και της οριστικής αποφάσεως του Πρωτοδικείου ή του Δικαστηρίου» δεν μπορεί να χαρακτηριστεί εύλογος.

95 Επομένως, εναπόκειται στο Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει την υπέρβαση του εύλογου χρόνου και να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον δεν είναι πλέον δυνατό να αποφανθεί εντός ευλόγου χρόνου επί των κατηγοριών που διατυπώθηκαν κατά της προσφεύγουσας. Κάθε άλλη λύση, συνιστάμενη για παράδειγμα στη συνεκτίμηση της υπερβάσεως του ευλόγου χρόνου κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, δεν αναιρεί την παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, κατ' εφαρμογήν των αρχών που έχει θέσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι αυτή η υπέρβαση του ευλόγου χρόνου προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας, πράγμα που συνιστά χωριστό λόγο ακυρώσεως. Συγκεκριμένα, το κριτήριο της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας είναι διαφορετικό από το δικαίωμα του δικάζεσθαι εντός ευλόγου χρόνου στον τομέα του ποινικού δικαίου.

96 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η υπέρβαση του ευλόγου χρόνου και η εντεύθεν προκύπτουσα εξασθένηση των αποδεικτικών στοιχείων την εμποδίζει να αμυνθεί, στερώντας της, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα να στηρίξει τα επιχειρήματα που προέβαλε με το δικόγραφο της προσφυγής. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν μπορεί πλέον να επικαλεστεί τους πρώην μισθωτούς της, οι οποίοι εργάζονταν στον οικείο τομέα και στην οικεία θυγατρική. Έτσι, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι «παρακωλύεται συγκεκριμένα η άμυνά της».

97 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι για την υπαίτια αδράνεια της Επιτροπής κατά τη διάρκεια των πεντέμισι ετών μετά την απόφαση Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω, πρέπει να επιβληθεί ειδική κύρωση. Συναφώς, η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι πίστεψε δικαιολογημένα ότι η Επιτροπή είχε παραιτηθεί από την ανακίνηση του φακέλου, οπότε δεν επιδίωξε συστηματικά να διατηρήσει τα ίχνη από τα πραγματικά περιστατικά και τα έγγραφα που μπορούσαν να της χρησιμεύσουν για την άμυνά της. Επιπλέον, η πολιτική της αρχειοθετήσεως της επέβαλλε, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, τη συστηματική καταστροφή των αρχείων μετά από δέκα ή ακόμη και μετά από πέντε έτη.

98 Τέλος, το να θεωρηθεί ότι το βάρος αποδείξεως του μη εύλογου χαρακτήρα το φέρει η προσφεύγουσα αντιβαίνει στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατά την οποία εναπόκειται στις εθνικές αρχές, σε περίπτωση μακρών περιόδων αδράνειας, να εξηγήσουν τους λόγους της αδράνειας αυτής, οι οποίοι, πάντως, δεν θα μπορούσαν να είναι δικαιολογημένοι παρά μόνον υπό εξαιρετικές περιστάσεις. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι, σε αντίθεση με την Επιτροπή, δεν μπορεί να της προσαφθούν χειρισμοί αποσκοπούντες στην καθυστέρηση της διαδικασίας από το 1989 και εφεξής. Παρατηρεί ότι η Επιτροπή απεδείχθη ανίκανη να τηρήσει τόσο τους εσωτερικούς της κανόνες περί κυρώσεως όσο και την αρχή της ασφαλείας δικαίου, πράγμα που καθυστέρησε την επί της ουσίας εξέταση της αρχικής αποφάσεως κατά πολλά έτη.

99 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

100 Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η τήρηση της αρχής του ευλόγου χρόνου επιβάλλεται, στον τομέα του ανταγωνισμού, στις διοικητικές διαδικασίες που κινούνται κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 17 και ενδέχεται να καταλήξουν στην επιβολή των κυρώσεων που ο κανονισμός αυτός καθορίζει και στην ένδικη διαδικασία ενώπιον του κοινοτικού δικαστή (απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 179).

101 Πρώτον, προς στήριξη της αιτιάσεώς της που αντλείται από τον μη εύλογο χαρακτήρα της διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας, η προσφεύγουσα προβάλλει, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι, μολονότι η αναίρεση δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, η Επιτροπή, χωρίς κανέναν λόγο, ανέμεινε πεντέμισι έτη για να εκδώσει νέα απόφαση κατόπιν της ακυρώσεως της αποφάσεως 91/298 με τη δικαστική απόφαση Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω.

102 Όπως όμως διαπιστώθηκε κατά την εξέταση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η παραγραφή ανεστάλη, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού 2988/74, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου κατόπιν της ασκήσεως της αναιρέσεως κατά της αποφάσεως Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω. Επομένως, δεν μπορεί να προσάπτεται στην Επιτροπή ότι παραβίασε την αρχή του ευλόγου χρόνου για τον λόγο και μόνον ότι ανέμεινε να αποφανθεί το Δικαστήριο επί της αναιρέσεως αυτής προτού εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

103 Δεύτερον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, γενικότερα, ότι η διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, συνολικά θεωρούμενη, δηλαδή μεταξύ της αποστολής της ανακοινώσεως αιτιάσεων και της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, υπερέβη τον εύλογο χρόνο.

104 Το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

105 Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της εξετάσεως αιτιάσεως αντλουμένης από παραβίαση της αρχής του ευλόγου χρόνου, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της διοικητικής και της ένδικης διαδικασίας. Έτσι, η περίοδος κατά την οποία ο κοινοτικός δικαστής εξέτασε τη νομιμότητα της αποφάσεως 91/298, καθώς και το κύρος της δικαστικής αποφάσεως Solvay II, σκέψη 16 ανωτέρω, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό της διάρκειας της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψεις 202 έως 204).

106 Τρίτον, η προσφεύγουσα επικρίνει τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας μεταξύ της εκδόσεως της δικαστικής αποφάσεως Επιτροπή κατά Solvay, σκέψη 19 ανωτέρω, και της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

107 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η περίοδος αυτή άρχισε στις 6 Απριλίου 2000, ημερομηνία εκδόσεως της δικαστικής αποφάσεως Επιτροπή κατά Solvay, σκέψη 19 ανωτέρω, και έληξε στις 13 Δεκεμβρίου 2000 με την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Το στάδιο αυτό της διοικητικής διαδικασίας διήρκεσε κατά συνέπεια οκτώ μήνες και επτά ημέρες.

108 Κατά την περίοδο αυτή, η Επιτροπή επέφερε μόνο τυπικές τροποποιήσεις στην απόφαση 91/298, εισάγοντας, μεταξύ άλλων, ένα νέο χωρίο σχετικά με τις «διαδικασίες ενώπιον του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου», όσον αφορά την εκτίμηση της τηρήσεως του χρόνου παραγραφής. Περαιτέρω, της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν προηγήθηκε καμία πρόσθετη έρευνα, καθόσον η Επιτροπή στηρίχθηκε στα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη προ δέκα ετών. Εντούτοις, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, ακόμη και υπό τις συνθήκες αυτές, ορισμένοι έλεγχοι και ορισμένες διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της διοικήσεως μπορούν να αποδειχθούν απαραίτητες για να επέλθει ένα τέτοιο αποτέλεσμα.

109 Από τα ανωτέρω έπεται ότι δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν είναι εύλογος ο χρόνος των οκτώ μηνών και επτά ημερών που διανύθηκε μεταξύ της εκδόσεως της δικαστικής αποφάσεως Επιτροπή κατά Solvay, σκέψη 19 ανωτέρω, και της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

110 Τέταρτον, όσον αφορά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας μεταξύ της αποστολής της ανακοινώσεως αιτιάσεων και της εκδόσεως της αποφάσεως 91/298, πρέπει να τονιστεί ότι η προσφεύγουσα δεν ισχυρίστηκε ότι η εν λόγω διάρκεια αυτή καθεαυτή μπορούσε να επικριθεί. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα περιορίστηκε στο να ισχυριστεί ότι ο εύλογος χαρακτήρας του χρόνου έπρεπε να εκτιμηθεί από τις 13 Μαρτίου 1990, ήτοι από την ημερομηνία κατά την οποία της απεστάλη η ανακοίνωση αιτιάσεων, χωρίς να επικρίνει την περίοδο των ενδεκάμισι μηνών που μεσολάβησε μεταξύ της ανακοινώσεως αιτιάσεων και της εκδόσεως της αποφάσεως 91/298, την 1η Μαρτίου 1991.

111 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν προέβαλε κανένα στοιχείο βάσει του οποίου να μπορεί να θεωρηθεί ότι η διάρκεια του συνόλου της διοικητικής διαδικασίας ήταν εν προκειμένω υπερβολική.

112 Συγκεκριμένα, ακόμη και αν πρέπει να ληφθεί υπόψη το προγενέστερο της διοικητικής διαδικασίας στάδιο της ανακοινώσεως αιτιάσεων (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, C-105/04 P, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-8725, σκέψη 51), πρέπει να θεωρηθεί ότι η διάρκεια του συνόλου της διοικητικής διαδικασίας δεν είναι υπερβολική εν όψει ιδίως των ελέγχων που διενεργήθηκαν από τον Απρίλιο του 1989, των αιτήσεων παροχής πληροφοριών που υποβλήθηκαν στη συνέχεια και της αυτεπάγγελτης κινήσεως της διαδικασίας στις 19 Φεβρουαρίου 1990. Υπό τις συνθήκες αυτές, ούτε η διάρκεια των ένδεκα περίπου μηνών μεταξύ των ελέγχων που διενεργήθηκαν από τον Απρίλιο του 1989 και μετά από την Επιτροπή και της ημερομηνίας της ανακοινώσεως αιτιάσεων, ούτε η διάρκεια του συνόλου της διοικητικής διαδικασίας μπορούν να θεωρηθούν μη εύλογες.

113 Πρέπει να προστεθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, η παραβίαση της αρχής της τηρήσεως του εύλογου χρόνου δεν θα δικαιολογούσε την ακύρωση αποφάσεως ληφθείσας κατά το πέρας διοικητικής διαδικασίας στον τομέα του ανταγωνισμού παρά μόνον αν η απόφαση αυτή συνιστούσε επίσης προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της οικείας επιχειρήσεως. Πράγματι, όταν δεν αποδεικνύεται ότι η παρέλευση υπερβολικού χρόνου επηρέασε την ικανότητα των οικείων επιχειρήσεων να αμυνθούν αποτελεσματικά, η μη τήρηση της αρχής του εύλογου χρόνου δεν ασκεί επιρροή επί του κύρους της διοικητικής διαδικασίας (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, σκέψη 122).

114 Συναφώς, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι της είναι δύσκολο να αμυνθεί κατά κατηγοριών που αφορούν πραγματικά περιστατικά τα οποία υποτίθεται ότι έλαβαν χώρα εκείνο το χρονικό διάστημα, καθόσον δεν μπορεί πλέον να επικαλεστεί τους υπαλλήλους της, οι οποίοι εργάζονταν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών στον οικείο τομέα και στην οικεία θυγατρική.

115 Ωστόσο, η Επιτροπή δεν προέβη σε καμία πράξη έρευνας μεταξύ της εκδόσεως της δικαστικής αποφάσεως Επιτροπή κατά Solvay, σκέψη 19 ανωτέρω, και της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

116 Επιπλέον, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι αυτή στηρίζεται στην ίδια αιτιολογία με αυτή της αποφάσεως 91/298, ότι το περιεχόμενο των δύο αυτών αποφάσεων είναι σχεδόν πανομοιότυπο και ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη κανένα νέο στοιχείο που να καθιστά αναγκαία την άσκηση κάποιου δικαιώματος άμυνας.

117 Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν προσεβλήθησαν τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας.

118 Πέμπτον, όσον αφορά την ένδικη διαδικασία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα δεν θέτει ευθέως εν αμφιβόλω τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου και κατόπιν ενώπιον του Δικαστηρίου όσον αφορά την απόφαση 91/298.

119 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να υπομνησθεί ότι η γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για δίκαιη δίκη, αρχή που απορρέει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, ιδίως δε δικαίωμα για δίκη εντός εύλογου χρόνου, έχει εφαρμογή στο πλαίσιο ένδικης προσφυγής κατ' αποφάσεως της Επιτροπής επιβάλλουσας σε επιχείρηση πρόστιμα λόγω παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού. Ο εύλογος χαρακτήρας του χρόνου εκτιμάται με γνώμονα τις περιστάσεις που προσιδιάζουν σε κάθε υπόθεση και ειδικότερα τα διακυβευόμενα με τη δίκη συμφέροντα του διαδίκου, την περιπλοκότητα της υποθέσεως, καθώς και τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών. Ο κατάλογος των κριτηρίων αυτών δεν είναι εξαντλητικός και η εκτίμηση του εύλογου χαρακτήρα του χρόνου δεν επιβάλλει συστηματική εξέταση των περιστάσεων της υποθέσεως βάσει εκάστου κριτηρίου, όταν η διάρκεια της διαδικασίας δικαιολογείται βάσει ενός και μόνον κριτηρίου. Έτσι, η περιπλοκότητα της υποθέσεως μπορεί να ληφθεί υπόψη προς δικαιολόγηση ενός χρόνου ο οποίος θεωρείται κατ' αρχήν υπερβολικά μακρός (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιανουαρίου 2007, C-403/04 P και C-405/04 P, Sumitomo Metal Industries και Nippon Steel κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-729, σκέψεις 115 έως 117 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

120 Επιπλέον, στην απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-8417), αφού διαπίστωσε ότι το Πρωτοδικείο είχε παραβεί τις επιταγές περί τηρήσεως της αρχής του ευλόγου χρόνου, το Δικαστήριο, για λόγους οικονομίας της διαδικασίας και προκειμένου να εξασφαλίσει την άμεση και αποτελεσματική αποκατάσταση μιας τέτοιας διαδικαστικής πλημμέλειας, έκρινε ότι ήταν βάσιμος ο λόγος αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως που αντλούνταν από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και συνεπώς ότι έπρεπε η απόφαση αυτή να αναιρεθεί στον βαθμό που καθόριζε το επιβληθέν στην

προσφεύγουσα πρόστιμο στα 3 εκατομμύρια ECU. Ελλείψει κάθε ενδείξεως για το ότι η διάρκεια της διαδικασίας είχε επίπτωση στην επίλυση της διαφοράς, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο λόγος αυτός δεν μπορούσε να καταλήξει στην αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της, αλλά ότι ένα ποσό 50 000 ECU αποτελούσε δίκαιη ικανοποίηση, λόγω της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας, μειώνοντας αντιστοίχως το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην οικεία επιχείρηση.

121 Κατά συνέπεια, ελλείψει κάθε ενδείξεως περί του ότι η διάρκεια της διαδικασίας επηρέασε την επίλυση της διαφοράς, ενδεχόμενη υπέρβαση του ευλόγου χρόνου από τον κοινοτικό δικαστή εν προκειμένω, ακόμη και αν υποτεθεί αποδεδειγμένη, δεν θα είχε καμία επίπτωση στη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως.

122 Πρέπει να προστεθεί ότι, στο δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα παραιτήθηκε ρητώς από τη δυνατότητα μειώσεως του προστίμου για να αποκατασταθεί η προβαλλόμενη προσβολή του δικαιώματός της να δικαστεί εντός ευλόγου χρόνου. Ομοίως δεν άσκησε αγωγή αποζημιώσεως.

123 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως και, κατά συνέπεια, να απορριφθεί ο πρώτος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παράβαση των ουσιωδών τύπων

124 Ο δεύτερος λόγος περιλαμβάνει, κατ' ουσίαν, επτά σκέλη, που αντλούνται, πρώτον, από παραβίαση της αρχής της συλλογικότητας, δεύτερον, από παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, τρίτον, από προσβολή του δικαιώματος της προσφεύγουσας για νέα ακρόαση, τέταρτον, από την έλλειψη νέας διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή, πέμπτον, από τη μη σύννομη σύνθεση της συμβουλευτικής επιτροπής, έκτον, από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο και, έβδομον, από παραβίαση των αρχών της αμεροληψίας, της χρηστής διοικήσεως και της αναλογικότητας.

125 Το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι είναι σκόπιμο να εξετάσει το έκτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο, κατόπιν της εξετάσεως του λόγου ακυρώσεως που αφορά την ουσία της υποθέσεως.

Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της συλλογικότητας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

126 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, κατά το συνοδευτικό έγγραφο της 10ης Ιανουαρίου 2001, που υπογράφεται από το αρμόδιο επί του ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής, η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε από το σώμα των επιτρόπων στις 13 Δεκεμβρίου 2000.

127 Από τις δηλώσεις όμως του εκπροσώπου τύπου της Επιτροπής, που αναπαράγονται σε ανακοινωθέν Τύπου ειδησεογραφικού πρακτορείου της 12ης Δεκεμβρίου 2000, προκύπτει ότι η απόφαση εκδόσεως εκ νέου της αποφάσεως 91/298 είχε ήδη ληφθεί το αργότερο την προηγουμένη της ημέρας κατά την οποία το σώμα των επιτρόπων συνήλθε για να συσκεφθεί.

128 Κατά την προσφεύγουσα, ελλείψει ενδείξεως περί του γεγονότος ότι το σώμα των επιτρόπων συσκέφθηκε σε ημερομηνία προ της 12ης Δεκεμβρίου 2000, πρέπει να συναχθεί εντεύθεν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παραβίαση της αρχής της συλλογικότητας.

129 Περαιτέρω, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε πράγματι από το σώμα των επιτρόπων, από το ανακοινωθέν Τύπου ειδησεογραφικού πρακτορείου, της 12ης Δεκεμβρίου 2000, προκύπτει ότι η Επιτροπή είχε προφανώς αποφασίσει να εκδώσει νέα απόφαση με περιεχόμενο πανομοιότυπο με αυτό της αποφάσεως 91/298 με το αιτιολογικό ότι η προσφεύγουσα ουδέποτε είχε αμφισβητήσει την απόφαση αυτή επί της ουσίας. Η προσφεύγουσα όμως υποστηρίζει ότι επέκρινε τη νομική και τη σχετική με τα πραγματικά περιστατικά εκτίμηση στην οποία προέβη η

Επιτροπή, καθώς και το πρόστιμο, τόσο κατ' αρχήν όσο και ως προς το ύψος του. Κατά συνέπεια, το σώμα των επιτρόπων δεν είχε ορθώς πληροφορηθεί τη θέση της προσφεύγουσας κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο αποφάσισε να εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

130 Η προσφεύγουσα ζητεί επίσης από το Γενικό Δικαστήριο να διατάξει την Επιτροπή να προσκομίσει όλα τα σχετικά με την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως εσωτερικά έγγραφα, ειδικότερα δε τα πρακτικά κάθε συνεδριάσεως του σώματος των επιτρόπων κατά τη διάρκεια της οποίας συζητήθηκε το σχέδιο της αποφάσεως, καθώς και τα έγγραφα που υποβλήθηκαν στο σώμα.

131 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

132 Κατά πάγια νομολογία, η αρχή της συλλογικότητας βασίζεται στην ισότητα των μελών της Επιτροπής κατά τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεως και συνεπάγεται, ιδίως, ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται από κοινού και όλα τα μέλη του συλλογικού οργάνου ευθύνονται συλλογικώς, στο πολιτικό επίπεδο, για όλες τις λαμβανόμενες αποφάσεις (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-191/95, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1998, σ. I-5449, σκέψη 39, και της 13ης Δεκεμβρίου 2001, C-1/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-9989, σκέψη 79).

133 Η τήρηση της αρχής της συλλογικότητας, ειδικά δε η ανάγκη λήψεως των αποφάσεων από κοινού από τα μέλη της Επιτροπής, ενδιαφέρει απαραιτήτως τα υποκείμενα δικαίου τα οποία αφορούν τα έννομα αποτελέσματα των αποφάσεων, υπό την έννοια ότι τα υποκείμενα δικαίου πρέπει να έχουν τη βεβαιότητα ότι οι αποφάσεις αυτές πράγματι ελήφθησαν από το σώμα και ανταποκρίνονται επακριβώς στη βούλησή του. Τούτο ισχύει ιδίως όσον αφορά πράξεις ρητώς χαρακτηριζόμενες ως αποφάσεις, τις οποίες εκδίδει η Επιτροπή κατά επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, προκειμένου

να γίνονται σεβαστοί οι κανόνες του ανταγωνισμού, και με τις οποίες διαπιστώνονται οι παραβάσεις των κανόνων αυτών, απευθύνονται εντολές προς τις επιχειρήσεις και τους επιβάλλονται χρηματικές κυρώσεις (απόφαση Επιτροπή κατά BASF κ.λπ., σκέψη 65 ανωτέρω, σκέψεις 64 και 65).

134 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα επικαλείται το γεγονός ότι, σύμφωνα με το ανακοινωθέν Τύπου ειδησεογραφικού πρακτορείου, της 12ης Δεκεμβρίου 2000, ο εκπρόσωπος τύπου της Επιτροπής ανακοίνωσε ότι η Επιτροπή θα εξέδιδε εκ νέου την ίδια απόφαση στις 13 Δεκεμβρίου 2000.

135 Ωστόσο, ακόμα και αν υποτεθεί ότι ο εκπρόσωπος τύπου της Επιτροπής όντως είπε αυτά στα οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα, το γεγονός και μόνον ότι ανακοινωθέν Τύπου ιδιωτικής εταιρίας μνημονεύει δήλωση που δεν έχει κανένα επίσημο χαρακτήρα δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της συλλογικότητας. Συγκεκριμένα, το σώμα των επιτρόπων ουδόλως εδεσμεύετο από τη δήλωση αυτή και, κατά τη συνεδρίαση της 13ης Δεκεμβρίου 2000, θα μπορούσε συνεπώς επίσης να αποφασίσει, μετά από κοινή διαβούλευση, να μην εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

136 Πρέπει να προστεθεί ότι το επίσημο ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής δημοσιεύθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2000.

137 Περαιτέρω, ακόμα και αν υποτεθεί ότι ο εκπρόσωπος της Επιτροπής δήλωσε ότι η προσφεύγουσα ουδέποτε αμφισβήτησε επί της ουσίας την απόφαση 91/298, ένα τέτοιο επιχείρημα είναι αλυσιτελές. Συγκεκριμένα, από την αιτιολογική σκέψη 70 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή εξέδωσε νέα απόφαση της οποίας το περιεχόμενο ήταν σχεδόν πανομοιότυπο με αυτό της αποφάσεως 91/298 με το αιτιολογικό ότι η τελευταία αυτή είχε ακυρωθεί λόγω διαδικαστικής πλημμέλειας. Επομένως, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα επέκρινε επί της ουσίας την απόφαση 91/298 δεν ασκεί επιρροή.

138 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι δεν πρέπει να διαταχθεί η Επιτροπή, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, να προσκομίσει όλα τα εσωτερικά έγγραφα που αφορούν την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

139 Επομένως, το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

140 Η προσφεύγουσα υπαινίσσεται ότι η διαδικασία κυρώσεως που προβλέπει ο εσωτερικός κανονισμός της Επιτροπής (ΕΕ 1999, L 252, σ. 41), ο οποίος είχε εφαρμογή κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν είναι σύμφωνη προς τις επιταγές των δικαστικών αποφάσεων Επιτροπή κατά BASF κ.λπ., σκέψη 65 ανωτέρω (σκέψεις 73 έως 76), και Επιτροπή κατά Solvay, σκέψη 19 ανωτέρω (σκέψεις 44 έως 49).

141 Συγκεκριμένα, το άρθρο 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής, που ήταν τότε σε ισχύ, δεν προέβλεπε καμία διαδικασία για την κύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία δεν έχει υπογραφεί έστω και αν αναφέρει το όνομα του αρμόδιου για τον ανταγωνισμό μέλους της Επιτροπής. Ειδικότερα, δεν προβλεπόταν ότι οι εκδιδόμενες πράξεις πρέπει να επισυνάπτονται στο ανακεφαλαιωτικό σημείωμα κατά τον χρόνο καταρτίσεως αυτού, οπότε «η κύρωση του ενός ή του άλλου από τα σημειώματα αυτά δεν έχει άμεση σχέση με την εκδοθείσα πράξη». Συναφώς, το άρθρο 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής διαφέρει από το άρθρο 15 της αποφάσεως του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2000, περί εγκρίσεως του εσωτερικού του κανονισμού (ΕΕ L 149, σ. 21).

142 Επομένως, ο εσωτερικός κανονισμός της Επιτροπής παραγνωρίζει τον θεμελιώδη χαρακτήρα της διαδικασίας κυρώσεως και αντιβαίνει στην αρχή της ασφαλείας δικαίου. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έχει κυρωθεί εγκύρως.

143 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

144 Το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά, εκ προοιμίου, ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας πρέπει να νοηθεί ως προβάλλουσα την έλλειψη νομιμότητας μιας διατάξεως του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής που ήταν σε ισχύ κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

145 Μια τέτοια ένσταση ελλείψεως νομιμότητας πρέπει να θεωρηθεί παραδεκτή.

146 Συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 241 ΕΚ πρέπει επίσης να επεκταθεί και στις διατάξεις εσωτερικού κανονισμού οργάνου οι οποίες, καίτοι δεν αποτελούν τη νομική βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως και δεν παράγουν αποτελέσματα ανάλογα με τα αποτελέσματα κανονισμού υπό την έννοια αυτού του άρθρου της Συνθήκης, καθορίζουν τον ουσιώδη τύπο για την έκδοση της αποφάσεως αυτής και εξασφαλίζουν στους αποδέκτες της ασφάλεια δικαίου. Πράγματι, κάθε αποδέκτης αποφάσεως πρέπει να μπορεί να αμφισβητήσει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξεως που διέπει την τυπική ισχύ της αποφάσεως αυτής, παρά το γεγονός ότι η εν λόγω πράξη δεν αποτελεί τη νομική βάση της αποφάσεως, εφόσον δεν είχε τη δυνατότητα να ζητήσει την ακύρωση της πράξεως αυτής πριν του κοινοποιηθεί η προσβαλλομένη απόφαση. Κατά συνέπεια, οι διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας στο μέτρο που εξασφαλίζουν την προστασία των ιδιωτών (απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, σκέψεις 286 και 287).

147 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας πρέπει να περιορίζεται σε ό,τι είναι απαραίτητο για την επίλυση της διαφοράς.

148 Συγκεκριμένα, το άρθρο 241 ΕΚ δεν αποσκοπεί στην παροχή στον διάδικο της δυνατότητας να αμφισβητεί την ισχύ πράξεων γενικής φύσεως στο πλαίσιο κάθε είδους προσφυγής. Η πράξη γενικής ισχύος της οποίας προβάλλεται η έλλειψη νομιμότητας πρέπει να εφαρμόζεται άμεσα ή έμμεσα στην υπόθεση που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής και πρέπει να υφίσταται άμεσος νομικός δεσμός μεταξύ της προσβαλλομένης ατομικής αποφάσεως και της εν λόγω πράξεως γενικής ισχύος (βλ. απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, σκέψεις 288 και 289 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

149 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κυρώθηκε δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού. Υφίσταται κατά συνέπεια νομικός δεσμός μεταξύ της αποφάσεως αυτής και αυτού του άρθρου του εσωτερικού κανονισμού του οποίου την έλλειψη νομιμότητας προβάλλει η προσφεύγουσα. Επομένως, το άρθρο 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού που ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας.

150 Πρέπει συνεπώς να εξακριβωθεί αν η διαδικασία κυρώσεως που προβλέπει ο εσωτερικός κανονισμός της Επιτροπής είναι ή όχι σύμφωνη προς τις επιταγές της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

151 Κρίσιμο εν προκειμένω είναι το άρθρο 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής, ως ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Οι πράξεις που εγκρίνονται σε συνεδρίαση προσαρτώνται άρρηκτα, στη γλώσσα ή στις γλώσσες που είναι αυθεντικές, σε ανακεφαλαιωτικό σημείωμα που καταρτίζεται

κατά το τέλος της συνεδρίασης της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της οποίας εγκρίθηκαν. Οι πράξεις αυτές κυρώνονται με την υπογραφή του Προέδρου και του Γενικού Γραμματέα στην τελευταία σελίδα του ανακεφαλαιωτικού σημειώματος.»

152 Στην απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, εξετάστηκε η νομιμότητα του άρθρου 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής της 17ης Φεβρουαρίου 1993 (ΕΕ L 230, σ. 15), το οποίο είχε ως εξής:

«Οι πράξεις που εγκρίνονται σε συνεδρίαση […] προσαρτώνται ως παράρτημα, στη γλώσσα ή τις γλώσσες που είναι αυθεντικές, στα πρακτικά της συνεδρίασης της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της οποίας εγκρίθηκαν ή κατά τη διάρκεια της οποίας διαπιστώθηκε η έγκρισή τους. Οι πράξεις αυτές κυρώνονται με την υπογραφή του Προέδρου και του Γενικού Γραμματέα στην πρώτη σελίδα των εν λόγω πρακτικών.»

153 Στην απόφαση αυτή, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι κανόνες του άρθρου 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού αποτελούσαν αφεαυτών επαρκή εγγύηση για τον έλεγχο, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, της πλήρους αντιστοιχίας μεταξύ των κοινοποιουμένων ή των δημοσιευομένων κειμένων με το κείμενο που ενέκρινε το σώμα και, συνεπώς, με τη βούληση του συντάκτη τους. Πράγματι, εφόσον το κείμενο αυτό ήταν προσαρτημένο στα πρακτικά και η πρώτη σελίδα του έφερε την υπογραφή του Προέδρου και του Γενικού Γραμματέα, υφίστατο μεταξύ των εν λόγω πρακτικών και των εγγράφων που καλύπτονταν από τα πρακτικά αυτά ένας σύνδεσμος ο οποίος διασφάλιζε το ακριβές περιεχόμενο και τον ακριβή τύπο της αποφάσεως του σώματος. Συναφώς, μια αρχή έπρεπε να λογίζεται ως ενεργήσασα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία εφόσον δεν είχε διαπιστωθεί από τον κοινοτικό δικαστή το παράτυπο των ενεργειών της. Συνεπώς, η κύρωση κατά τους κανόνες του άρθρου 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού έπρεπε να θεωρηθεί σύννομη (απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, σκέψεις 302 έως 304).

154 Επιβάλλεται, όμως, η διαπίστωση ότι το άρθρο 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής, ως είχε κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, προβλέπει διαδικασία τυπικά πιο περίπλοκη από αυτή που εξετάστηκε στην απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω.

155 Συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις που επήλθαν μεταξύ των δύο μορφών του κειμένου είναι οι ακόλουθες: οι πράξεις που εγκρίνονται σε συνεδρίαση δεν «προσαρτώνται» απλώς στα πρακτικά, αλλά «προσαρτώνται άρρηκτα» ο όρος «πρακτικά» αντικαταστάθηκε από τον όρο «ανακεφαλαιωτικό σημείωμα» το σημείωμα καταρτίζεται «κατά το τέλος της συνεδρίασης» τέλος, η υπογραφή δεν τίθεται πλέον στην «πρώτη σελίδα των πρακτικών», αλλά στην «τελευταία σελίδα του ανακεφαλαιωτικού σημειώματος».

156 Οι τροποποιήσεις αυτές, συνολικά θεωρούμενες, ενισχύουν τις διαδικαστικές εγγυήσεις που προσφέρονται για να εξασφαλιστεί η τήρηση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

157 Επομένως, το άρθρο 16, πρώτο εδάφιο, του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής, που εφαρμοζόταν κατά την ημερομηνία εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν είναι παράνομο.

158 Υπό τις συνθήκες αυτές, το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου σκέλους, που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος της προσφεύγουσας για νέα ακρόαση

— Επιχειρήματα των διαδίκων

159 Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι το Πρωτοδικείο, στις σκέψεις 246 έως 252 της αποφάσεώς του PVC II, σκέψη 25 ανωτέρω, έκρινε ότι, όταν απόφαση της Επιτροπής ακυρώνεται λόγω διαδικαστικής πλημμέλειας, δεν απαιτείται νέα ακρόαση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, πριν από την έκδοση νέας αποφάσεως, παρά μόνο στον βαθμό που η νέα αυτή απόφαση περιέχει νέες αιτιάσεις.

160 Ωστόσο, η λύση αυτή δεν μπορεί να μεταφερθεί στα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως. Αφενός, η διοικητική διαδικασία είναι πολλαπλώς ελαττωματική λόγω της προσβολής του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο. Αφετέρου, η προσβαλλόμενη απόφαση επαναλαμβάνει την ανάλυση της αποφάσεως 91/297, η οποία ακυρώθηκε για λόγους που δεν είναι αμιγώς τυπικοί και δεν εκδόθηκε εκ νέου.

161 Έτσι, η ακύρωση της αποφάσεως 91/297 επηρέασε το κύρος των προπαρασκευαστικών μέτρων της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, στη δικαστική απόφαση Solvay I, σκέψη 17 ανωτέρω, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η απόλυτη άρνηση ανακοινώσεως των εγγράφων την οποία αντέταξε η Επιτροπή προσέβαλλε το δικαίωμα προσβάσεως της προσφεύγουσας στον φάκελο. Περαιτέρω, η διαδικαστική αυτή πλημμέλεια επηρεάζει εξ ίσου τόσο τη διοικητική διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως 91/298 όσο και την αφορώσα την απόφαση 91/297 διαδικασία. Επομένως, η Επιτροπή θα έπρεπε να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία παρέχοντάς της πλήρη πρόσβαση στον φάκελό της και να της επιτρέψει εν συνεχεία να προβάλει συναφώς όλες τις γραπτές και προφορικές παρατηρήσεις της.

162 Επιπλέον, η ερμηνεία που έγινε δεκτή στην απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, είναι νομικά εσφαλμένη καθόσον περιορίζει το δικαίωμα ακροάσεως στη δυνατότητα και μόνο της ενδιαφερομένης επιχειρήσεως να προβάλει τις παρατηρήσεις της επί των κατ' αυτής αιτιάσεων. Συγκεκριμένα, κάθε ενδιαφερόμενη επιχείρηση έχει επίσης το δικαίωμα να ακουστεί και να προβάλει τις παρατηρήσεις της επί των προστίμων τόσο κατ' αρχήν όσο και ως προς τη σκοπιμότητά τους και το ύψος τους. Αναφερόμενη στη νομολογία, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στις επιχειρήσεις που είναι δυνητικά αποδέκτες αποφάσεως με την οποία διαπιστώνεται παράβαση διαπραχθείσα από αυτές και τους επιβάλλεται πρόστιμο πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα να προβάλουν όλες τις παρατηρήσεις τους επί του προστίμου κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας. Λόγω όμως της παρελεύσεως του χρόνου στην υπό κρίση υπόθεση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι είχε νέες παρατηρήσεις να προβάλει όσον αφορά την παραγραφή του δικαιώματος της Επιτροπής να της επιβάλει πρόστιμα και την υπέρβαση του ευλόγου χρόνου, καθώς και το ύψος του προστίμου.

163 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι, κατόπιν της ακυρώσεως της αποφάσεως 91/297, θα έπρεπε να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της επί της εσωτερικής συνοχής της αναλύσεως της Επιτροπής, η οποία παρουσίασε στην προσβαλλόμενη απόφαση την προσαπτόμενη παράβαση ως ενισχύουσα τα αποτελέσματα μιας υποτιθέμενης γενικής επιζήμιας για τον ανταγωνισμό πολιτικής, και επί του κύρους ορισμένων εκτιμήσεων, οι οποίες περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση όσον αφορά την ύπαρξη συμπράξεως με την ICI και οι οποίες αποτελούν δάνειο από την απόφαση 91/297.

164 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

165 Η Επιτροπή, οσάκις, μετά την ακύρωση αποφάσεως επιβάλλουσας κυρώσεις σε επιχειρήσεις που έχουν παραβεί το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, λόγω διαδικαστικής πλημμέλειας αφορώσας αποκλειστικά τους κανόνες της οριστικής εγκρίσεώς της από το σώμα των επιτρόπων, εκδίδει νέα απόφαση, η οποία έχει κατ' ουσίαν πανομοιότυπο περιεχόμενο και στηρίζεται στις ίδιες αιτιάσεις, δεν υποχρεούται να προβαίνει σε νέα ακρόαση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψεις 83 έως 111).

166 Ως προς τα νομικά ζητήματα που είναι πιθανόν να τεθούν στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 233 ΕΚ, όπως τα σχετικά με την παρέλευση του χρόνου, τη δυνατότητα επαναλήψεως των διώξεων, την πρόσβαση στον φάκελο που είναι συναφής με την επανάληψη της διαδικασίας, την παρέμβαση του συμβούλου ακροάσεων και της συμβουλευτικής επιτροπής, καθώς και τις ενδεχόμενες συνέπειες του άρθρου 20 του κανονισμού 17, ούτε τα ζητήματα αυτά επιβάλλουν νέες ακροάσεις, στο μέτρο που δεν μεταβάλλουν το περιεχόμενο των αιτιάσεων, υπόκεινται δε μόνον, ενδεχομένως, σε μεταγενέστερο δικαστικό έλεγχο (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 93).

167 Εν προκειμένω, η Επιτροπή επανέλαβε το σύνολο σχεδόν του περιεχομένου της αποφάσεως 91/298. Συμπλήρωσε μόνο την προσβαλλόμενη απόφαση με ένα χωρίο που αφορούσε τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου.

168 Βεβαίως, στο μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά τα πραγματικά περιστατικά, η Επιτροπή προσέθεσε επίσης παρατηρήσεις προερχόμενες από την απόφαση 91/297, η οποία ακυρώθηκε εν συνεχεία με τη δικαστική απόφαση Solvay I, σκέψη 17 ανωτέρω.

169 Ωστόσο, αφενός, η απόφαση 91/298, από την οποία πηγάζει η προσβαλλομένη απόφαση, έκανε ρητή αναφορά στην απόφαση 91/297 όσον αφορά τα στοιχεία σχετικά με το προϊόν και την αγορά του ανθρακικού νατρίου (βλ. σημείο I B των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως 91/298). Με το υπόμνημα απαντήσεώς της, η προσφεύγουσα αναγνωρίζει εξάλλου ότι τα χωρία της αποφάσεως 91/297 τα οποία επανέλαβε η προσβαλλόμενη απόφαση αποτελούσαν «αναπόσπαστο τμήμα» της αποφάσεως 91/298.

170 Αφετέρου, τα στοιχεία αυτά, που αφορούν αποκλειστικά τα πραγματικά περιστατικά, δεν είναι λυσιτελή όσον αφορά την παράβαση που προσάπτεται στην προσφεύγουσα στην υπό κρίση υπόθεση. Συγκεκριμένα, εν προκειμένω, η επίμαχη συμπεριφορά αφορά μια σύμπραξη μεταξύ της προσφεύγουσας και της CFK και όχι τις επιζήμιες για τον ανταγωνισμό πρακτικές μεταξύ της προσφεύγουσας και της ICI.

171 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση και η απόφαση 91/298 έχουν κατ' ουσίαν πανομοιότυπο περιεχόμενο και στηρίζονται στην ίδια αιτιολογία.

172 Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την παρατιθέμενη στις σκέψεις 165 και 166 ανωτέρω νομολογία, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε εκ νέου ακρόαση της προσφεύγουσας προτού εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

173 Περαιτέρω, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο, το εν λόγω επιχείρημα αποτελεί το αντικείμενο αυτοτελούς αιτιάσεως και θα εξεταστεί, συνεπώς, κατωτέρω.

174 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τετάρτου σκέλους, που αντλείται από την έλλειψη νέας διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

175 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την εκτίμηση που περιέχεται στις σκέψεις 254 έως 257 της αποφάσεως PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, κατά την οποία δεν απαιτείτο νέα διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή στην υπόθεση εκείνη. Κατά την προσφεύγουσα, σε αντίθεση προς όσα έκρινε το Πρωτοδικείο με την απόφαση αυτή, η υποχρέωση διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή δεν προκύπτει από το άρθρο 1 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001 σ. 37), το οποίο περιορίζεται στη ρύθμιση της χρονολογικής διεξαγωγής της διαδικασίας, αλλά από το άρθρο 10 του κανονισμού 17, ως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών. Επιπλέον, η διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή, έστω και αν αποτελεί σημαντική διαδικαστική εγγύηση, επιδιώκει σκοπό διαφορετικό από αυτόν της απλής ακροάσεως της επιχειρήσεως την οποία αφορά το σχέδιο αποφάσεως, όπως τούτο πιστοποιείται από το γεγονός ότι η παραίτηση της επιχειρήσεως από την ακρόαση δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωση διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή.

176 Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, θα έπρεπε να είχε ζητηθεί η γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής επί του σχεδίου της Επιτροπής να εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση κατόπιν της δικαστικής αποφάσεως Επιτροπή κατά Solvay, σκέψη 19 ανωτέρω, ειδικότερα επί του ζητήματος της τηρήσεως της αρχής του ευλόγου χρόνου.

177 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

178 Κατά το άρθρο 10 του κανονισμού 17, ως εφαρμοζόταν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών:

«3. Η συμβουλευτική επιτροπή επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων εκφέρει γνώμη προ της εκδόσεως αποφάσεως, η οποία, είτε εκδίδεται κατά τη διαδικασία της παραγράφου 1, είτε αφορά ανανέωση, τροποποίηση ή ανάκληση αποφάσεως, η οποία εξεδόθη κατ' εφαρμογή του άρθρου [81], παράγραφος 3, [ΕΚ].

[…]

5. Η γνώμη διατυπώνεται κατά τη διάρκεια κοινής συνεδριάσεως μετά από πρόσκληση της Επιτροπής και όχι ενωρίτερον των 14 ημερών μετά την αποστολή της προσκλήσεως. Η γνώμη συνοδεύεται από έκθεση των πραγματικών περιστατικών και αναφορά των σπουδαιοτέρων εγγράφων, καθώς και από προσχέδιο αποφάσεως για κάθε υπό εξέταση περίπτωση.»

179 Περαιτέρω, το άρθρο 1 του κανονισμού 99/63 ορίζει τα εξής:

«Πριν ζητηθεί η γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων, η Επιτροπή προβαίνει σε ακρόαση κατ' εφαρμογή του άρθρου 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 17.»

180 Κατά πάγια νομολογία, από το άρθρο 1 του κανονισμού 99/63 προκύπτει ότι η ακρόαση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων και η διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή είναι αναγκαίες στις ίδιες περιπτώσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 1989, 46/87 και 227/88, Hoechst κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 2859, σκέψη 54, και απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 115).

181 Ο κανονισμός 99/63 αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 2842/98 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τις ακροάσεις στο πλαίσιο ορισμένων διαδικασιών κατ' εφαρμογή των άρθρων [81 ΕΚ] και [82 ΕΚ] (ΕΕ L 354, σ. 18), που ήταν σε ισχύ κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και του οποίου το άρθρο 2, παράγραφος 1, έχει διατύπωση παρόμοια με αυτή του άρθρου 1 του κανονισμού 99/63.

182 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, πριν από την απόφαση 91/298 ζητήθηκε η γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ούτε το υποστατό ούτε το σύννομο της διαβουλεύσεως αυτής.

183 Επομένως, στον βαθμό που η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει ουσιώδεις τροποποιήσεις σε σχέση με την απόφαση 91/298, η Επιτροπή, η οποία δεν ήταν υποχρεωμένη και προβεί σε νέα ακρόαση της προσφεύγουσας πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, ομοίως δεν ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε νέα διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 118).

184 Κατά συνέπεια, το τέταρτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου σκέλους, που αντλείται από τη μη σύννομη σύνθεση της συμβουλευτικής επιτροπής επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

185 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατόπιν της διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων, η οποία πραγματοποιήθηκε πριν από την έκδοση της αποφάσεως 91/298 και της προσβαλλομένης αποφάσεως, τρία κράτη μέλη προσχώρησαν στην Κοινότητα, την 1η Ιανουαρίου 1995. Δεδομένου ότι η εν λόγω συμβουλευτική επιτροπή συντίθεται από έναν εκπρόσωπο κάθε κράτους μέλους, η συμβουλευτική αυτή επιτροπή δεν είχε πλέον έγκυρη σύνθεση κατά το χρονικό σημείο που η Επιτροπή κατήρτισε το σχέδιο που οδήγησε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η Επιτροπή θα έπρεπε συνεπώς να προβεί σε νέα διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή.

186 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

187 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 4, του κανονισμού 17, ως εφαρμοζόταν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών:

«Η συμβουλευτική επιτροπή αποτελείται από υπαλλήλους αρμοδίους επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων. Κάθε κράτος μέλος ορίζει έναν υπάλληλο, ο οποίος το εκπροσωπεί και ο οποίος δύναται να αντικατασταθεί σε περίπτωση κωλύματος από άλλον υπάλληλο».

188 Κατά τη νομολογία, η μεταβολή της συνθέσεως ενός κοινοτικού οργάνου δεν επηρεάζει τη συνέχεια του ιδίου του οργάνου, του οποίου οι τελικές ή προπαρασκευαστικές πράξεις διατηρούν, κατ' αρχήν, όλα τους τα αποτελέσματα (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-331/88, Fedesa κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-4023, σκέψη 36).

189 Επιπλέον, δεν υπάρχει καμία γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου επιβάλλουσα τη συνέχεια στη σύνθεση του διοικητικού οργάνου που επιλαμβάνεται διαδικασίας δυναμένης να καταλήξει σε επιβολή προστίμου (απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, σκέψεις 322 και 323).

190 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να διαβουλευθεί εκ νέου με τη συμβουλευτική επιτροπή κατόπιν της προσχωρήσεως τριών επιπλέον κρατών μελών στην Κοινότητα.

191 Επομένως, το πέμπτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του εβδόμου σκέλους, που αντλείται από παραβίαση των αρχών της αμεροληψίας, της χρηστής διοικήσεως και της αναλογικότητας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

192 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση επαναλαμβάνει σχεδόν κατά λέξη μια απόφαση που εκδόθηκε προ δέκα ετών και δεν λαμβάνει υπόψη την παρέλευση του χρόνου και τις συνέπειες της ακυρώσεως της αποφάσεως 91/297. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να της επιτρέψει πλήρη πρόσβαση στον φάκελο.

193 Περαιτέρω, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι δυσανάλογη στον βαθμό που έχει ως αποτέλεσμα την επανακίνηση μιας διαδικασίας πολύ μετά τα πραγματικά περιστατικά, οπότε στερείται εν πάση περιπτώσει κάθε πρακτικής αποτελεσματικότητας.

194 Επιπλέον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν προσδιόρισε τους λόγους για τους οποίους έκρινε σκόπιμο να της επιβάλει εκ νέου μια «δρακόντεια απόφαση», ενώ είχε εξάλλου παραιτηθεί από την έκδοση νέας αποφάσεως κατόπιν της αποφάσεως 91/297. Η Επιτροπή μεταχειρίστηκε ωστόσο ως ένα όλο τις παραβάσεις που προκάλεσαν τις αποφάσεις 91/297, 91/298 και 91/299, οι οποίες είχαν συνταχθεί με την προοπτική αυτή. Το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει συνεπώς τη δυνατότητα να εκτιμήσει την αιτιολογία της αποφάσεως της Επιτροπής να εκδώσει νέα απόφαση της οποίας το περιεχόμενο είναι σχεδόν πανομοιότυπο με αυτό της αποφάσεως 91/298.

195 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

196 Η προσφεύγουσα, υπό την κάλυψη μιας υποτιθέμενης παραβιάσεως των αρχών της αμεροληψίας, της χρηστής διοικήσεως και της αναλογικότητας, επαναλαμβάνει τα ίδια επιχειρήματα με αυτά που έχει ήδη προβάλει, τα οποία αντλούνται, μεταξύ άλλων, από την παρέλευση του χρόνου και από το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο, και τα οποία εξετάζει κατωτέρω το Γενικό Δικαστήριο.

197 Το μοναδικό νέο στοιχείο αφορά την έλλειψη αιτιολογίας όσον αφορά το ότι η Επιτροπή εξέδωσε νέα απόφαση της οποίας το περιεχόμενο είναι σχεδόν πανομοιότυπο με αυτό της αποφάσεως 91/298. Επιβάλλεται όμως η διαπίστωση, συναφώς, ότι η Επιτροπή αιτιολόγησε την επιλογή της να εκδώσει εκ νέου την απόφαση 91/298 με τις αιτιολογικές σκέψεις 67 έως 78 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι οποίες προστίθενται στην απόφαση 91/298. Επομένως, η αιτίαση που προέβαλε η προσφεύγουσα δεν στηρίζεται στα πραγματικά περιστατικά.

198 Κατά συνέπεια, το έβδομο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

199 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του, με την επιφύλαξη της εξετάσεως του έκτου σκέλους, που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο, η οποία θα διενεργηθεί στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από έλλειψη επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών

Επιχειρήματα των διαδίκων

200 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή «αιτιολόγησε εσφαλμένα» την προσβαλλόμενη απόφαση στον βαθμό που, για να επιχειρήσει να αποδείξει το αποτέλεσμα επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, η Επιτροπή περιορίζεται στο να αναφερθεί σε μια υποτιθέμενη γενική πολιτική ελέγχου της αγοράς ανθρακικού νατρίου στην Κοινότητα και στο να υποστηρίξει ότι η προβαλλόμενη συμφωνία μεταξύ αυτής και της CFK ήταν μέρος αυτής της γενικής πολιτικής.

201 Κατά την προσφεύγουσα, η αναφορά αυτή σε μια υποτιθέμενη γενική πολιτική παραπέμπει στην προσέγγιση της Επιτροπής η οποία, στις υποθέσεις «Ανθρακικό νάτριο», θεώρησε πάντα ότι οι προβαλλόμενες παραβάσεις των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ ενίσχυαν η μία την άλλη για να σχηματίσουν μια συνολική στρατηγική για τη στεγανοποίηση των αγορών και τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

202 Πρώτον, όμως, η Επιτροπή ουδέποτε κατόρθωσε να αποδείξει την ύπαρξη ενός υποτιθέμενου «ευρωπαϊκού καρτέλ» μεταξύ όλων των παραγωγών ανθρακικού νατρίου.

203 Δεύτερον, οι συμπεριφορές τις οποίες προσάπτει η Επιτροπή, ακόμη και αν υποτεθεί ότι είναι καταχρηστικές, αποτελούν μεμονωμένα πραγματικά περιστατικά χωρίς σημαντικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό.

204 Τρίτον, η προβαλλόμενη επίμαχη συμφωνία αφορά ελάχιστες ποσότητες σε τόνους, καθόσον η Επιτροπή αναφέρει την ποσότητα των 11 000 τόνων επί δύο έτη για μια αγορά μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου τόνων, ήτοι περίπου το 1 % της ετήσιας κατανάλωσης στη γερμανική αγορά και περίπου το 4 % της συνολικής παραγωγικής ικανότητας της CFK. Επιπλέον, αφορά, εξ υποθέσεως, ποσότητες ανθρακικού νατρίου που η CFK δεν ήταν σε θέση να διαθέσει στην αγορά. Κατά συνέπεια, η προβαλλόμενη συμφωνία δεν μπορεί εκ φύσεως να θίξει σημαντικά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

205 Στο υπόμνημα απαντήσεώς της, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, το ότι δεν διατύπωσε ειδικό λόγο ακυρώσεως ως προς την ύπαρξη της υποτιθέμενης συμφωνίας που η Επιτροπή της προσάπτει ότι συνήψε με τη CFK δεν σημαίνει ότι αναγνωρίζει την ύπαρξη τέτοιας συμφωνίας.

206 Η προσφεύγουσα τονίζει επίσης ότι οι τιμές που εφαρμόζονταν στη Γερμανία ήταν υψηλότερες απ' ό,τι στην υπόλοιπη Κοινότητα. Επομένως, αν η CFK είχε θελήσει να τοποθετήσει τις ποσότητες αυτές σε άλλα κράτη μέλη, θα έπρεπε να επιβαρυνθεί με μείωση των εισοδημάτων της, την οποία δεν ήταν προς το συμφέρον της να καταστήσει εντονότερη μειώνοντας περαιτέρω τις τιμές στις αγορές αυτές. Ελλείψει της προβαλλομένης συμφωνίας, η CFK θα είχε συμφέρον να τοποθετήσει στη γερμανική αγορά τις ποσότητες σε τόνους που δεν θα είχε απορροφήσει η DSW.

207 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα επιχειρήματα.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

208 Το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ εφαρμόζεται μόνο στις συμφωνίες που μπορούν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Κατά πάγια νομολογία, μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων, για να μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών ή πραγματικών στοιχείων, να παρέχει τη δυνατότητα να συναχθεί με αρκετή βεβαιότητα ότι μπορεί να ασκήσει άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, επιρροή στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ κρατών μελών, κατά τρόπο που θα μπορούσε να βλάψει την επίτευξη των στόχων μιας ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1985, 42/84, Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2545, σκέψη 22, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 2006, Τ-217/03 και Τ-245/03, FNCBV κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-4987, σκέψη 63). Συνεπώς, ο επηρεασμός του ενδοκοινοτικού εμπορίου προκύπτει εν γένει από τη συνδρομή πολλών παραγόντων, οι οποίοι, εξεταζόμενοι μεμονωμένα, δεν θα ήταν κατ' ανάγκη καθοριστικοί (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1994, C-250/92, DLG, Συλλογή 1994, σ. I-5641, σκέψη 54, και της 29ης Απριλίου 2004, C-359/01 P, British Sugar κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-4933, σκέψη 27).

209 Συναφώς, ελάχιστη σημασία έχει το αν η επιρροή μιας συμπράξεως επί του εμπορίου είναι δυσμενής, ουδέτερη ή ευνοϊκή. Συγκεκριμένα, ένας περιορισμός του ανταγωνισμού είναι ικανός να επηρεάσει το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο όταν μπορεί να εκτρέψει τα εμπορικά ρεύματα από την κατεύθυνση που θα είχαν άλλως λάβει (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, σκέψη 172).

210 Επιπλέον, η ικανότητα μιας συμπράξεως να επηρεάσει το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο, ήτοι το δυνητικό αποτέλεσμά της, αρκεί για να υπαχθεί η εν λόγω σύμπραξη στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ και δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί η ύπαρξη πραγματικών επιπτώσεων επί του εμπορίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-215/96 και C-216/96, Bagnasco κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-135, σκέψη 48, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Δεκεμβρίου 2006, Τ-259/02 έως Τ-264/02 και Τ-271/02, Raiffeisen Zentralbank Österreich κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-5169, σκέψη 166). Ωστόσο, είναι αναγκαίο το δυνητικό αποτέλεσμα της συμπράξεως επί του διακρατικού εμπορίου να είναι αισθητό, ή, με άλλα λόγια, να μην είναι επουσιώδες (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 1998, C-306/96, Javico, Συλλογή 1998, σ. I-1983, σκέψεις 12 και 17, και απόφαση CMA CGM κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 71 ανωτέρω, σκέψη 207).

211 Περαιτέρω, σύμπραξη η οποία εκτείνεται στο σύνολο του εδάφους κράτους μέλους συνεπάγεται, ως εκ της φύσεώς της, την εδραίωση στεγανοποιήσεων εθνικού χαρακτήρα, εμποδίζοντας με τον τρόπο αυτό την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκει η Συνθήκη ΕΚ (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Οκτωβρίου 1972, 8/72, Vereeniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 223, σκέψη 29, και της 23ης Νοεμβρίου 2006, C-238/05, Asnef-Equifax και Administración del Estado, Συλλογή 2006, σ. I-11125, σκέψη 37).

212 Εν προκειμένω, στην αιτιολογική σκέψη 59 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τρία στοιχεία για να θεωρήσει ότι η επίμαχη συμφωνία επηρέαζε το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών: πρώτον, η συμφωνία αυτή «ήταν μέρος της γενικής πολιτικής ελέγχου της αγοράς ανθρακικού νατρίου στην Κοινότητα» δεύτερον, η συμφωνία αυτή «απέβλεπε όχι μόνον στο να εξασθενίσει τον ανταγωνισμό σε σημαντικό τμήμα της Κοινότητας, αλλά επίσης να διατηρήσει την ακαμψία της υφισταμένης αγοράς και τον κατακερματισμό της κατά μήκος των εθνικών συνόρων» τρίτον, «ενδέχεται επίσης ότι, αν δεν υπήρχε η συμφωνία, θα ήταν δυνατόν η ποσότητα των τόνων για την οποία έδωσε εγγύηση η Solvay να διετίθετο διαφορετικά από τη CFK σε άλλες αγορές της Κοινότητας».

213 Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με τα δικόγραφά της, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τα δύο τελευταία στοιχεία που έλαβε υπόψη η Επιτροπή.

214 Πρέπει εν συνεχεία να τονιστεί ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα λόγο ακυρώσεως για να αμφισβητήσει την ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ αυτής και της CFK, δυνάμει της οποίας, σύμφωνα με το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, «εγγυώταν στη CFK κατώτατο όριο ετήσιων πωλήσεων σε ποσότητα ανθρακικού νατρίου στη Γερμανία […] και αντιστάθμιζε κάθε έλλειμμα στη CFK αγοράζοντας από αυτήν τις ποσότητες που απαιτούνταν για να φθάσουν οι πωλήσεις το εγγυημένο κατώτατο όριο».

215 Μια συμφωνία εγγυήσεως όμως που αφορά κατώτατο όριο ετησίων πωλήσεων σε μια εθνική αγορά, όπως η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση, μπορεί εξ ορισμού να εκτρέψει τα εμπορικά ρεύματα από την κατεύθυνση που θα είχαν άλλως λάβει. Συγκεκριμένα, οδηγεί σε απόσυρση από την αγορά μέρους της παραγωγής ανθρακικού νατρίου, το οποίο θα μπορούσε να εξαχθεί προς άλλα κράτη μέλη.

216 Κατά συνέπεια, ακόμα και αν υποτεθεί ότι ευσταθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας που αντλείται από απουσία γενικής πολιτικής ελέγχου της αγοράς του ανθρακικού νατρίου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το επιχείρημα αυτό δεν ασκεί επιρροή επί της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως, στον βαθμό που το συμπέρασμα της Επιτροπής που καταλήγει στη διαπίστωση επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών έχει επαρκώς αποδειχθεί από το γεγονός ότι η επίμαχη συμφωνία μπορούσε να εκτρέψει τα εμπορικά ρεύματα από την κατεύθυνση που θα είχαν άλλως λάβει.

217 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι, λαμβανομένης υπόψη της ελάχιστης σημασίας των επίμαχων ποσοτήτων τόνων, η συμφωνία δεν μπορούσε να επηρεάσει αισθητώς το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

218 Σύμφωνα όμως με την αιτιολογική σκέψη 43 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ενώ η γερμανική αγορά αντιπροσώπευε συνολικά 1 080 000 τόνους το 1986 και το 1987, η εγγύηση της CFK είχε αρχικώς οριστεί, το 1987, στους 179 000 τόνους, ποσότητα που αυξήθηκε στη συνέχεια. Συναφώς, πρέπει να γίνει αναφορά όχι στην ποσότητα που πράγματι αγόρασε η προσφεύγουσα από τη CFK κάθε έτος, αλλά στην ποσότητα που η προσφεύγουσα μπορούσε να οδηγηθεί να αγοράσει από τη CFK κατ' εφαρμογήν της συμφωνίας, ήτοι 179 000 τόνους αρχικώς.

219 Όπως ορθώς υπογραμμίζει η Επιτροπή στο υπόμνημά της αντικρούσεως, η ποσότητα των 179 000 τόνων, η οποία αντιπροσωπεύει το 16,57 % της γερμανικής αγοράς το 1987, δεν μπορεί να θεωρηθεί ασήμαντη.

220 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι η επίμαχη σύμπραξη μπορούσε να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

221 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο

222 Ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως περιλαμβάνει, κατ' ουσίαν, δύο σκέλη, που αφορούν, αντιστοίχως, την ύπαρξη χρήσιμων για την άμυνα εγγράφων μεταξύ των εγγράφων του φακέλου που εξετάσθηκαν στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και το ότι η προσφεύγουσα δεν είχε τη δυνατότητα να μελετήσει πλήρως τον φάκελο.

223 Πρέπει εκ προοιμίου να υπομνησθεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και πρέπει να τηρείται σε κάθε περίπτωση, ιδίως στις διαδικασίες που μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή κυρώσεων, έστω και αν πρόκειται για διοικητικές διαδικασίες. Ο σεβασμός αυτός επιβάλλει να παρέχεται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων η δυνατότητα, ήδη από το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, να καταστήσουν λυσιτελώς γνωστή την άποψή τους ως προς το υποστατό και την κρισιμότητα των πραγματικών περιστατικών, των αιτιάσεων και των συνθηκών που επικαλείται η Επιτροπή (απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Μαΐου 1978, 102/77, Hoffmann-La Roche, Συλλογή τόμος 1978, σ. 351, σκέψη 11, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-314/01, Avebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3085, σκέψη 49).

224 Απόρροια της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο συνεπάγεται ότι η Επιτροπή υποχρεούται να παρέχει στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση τη δυνατότητα εξετάσεως όλων των εγγράφων που περιλαμβάνονται στον φάκελο έρευνας και τα οποία ενδέχεται να είναι κρίσιμα για την άμυνά της. Στα έγγραφα αυτά συγκαταλέγονται τόσο τα επιβαρυντικά όσο και τα απαλλακτικά στοιχεία, με εξαίρεση τα επιχειρηματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 68, και απόφαση της 18ης Ιουνίου 2008, Hoechst κατά Επιτροπής, σκέψη 71 ανωτέρω, σκέψη 145).

225 Όσον αφορά τα επιβαρυντικά στοιχεία, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση πρέπει να αποδείξει ότι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την απόφασή της θα ήταν διαφορετικό αν ένα μη κοινοποιηθέν έγγραφο στο οποίο στηρίχθηκε η Επιτροπή για να θεμελιώσει την ευθύνη της επιχειρήσεως αυτής δεν θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη ως επιβαρυντικό αποδεικτικό στοιχείο. Όσον αφορά τα απαλλακτικά στοιχεία, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση πρέπει να αποδείξει ότι η μη αποκάλυψή τους επηρέασε, σε βάρος της, την εξέλιξη της διαδικασίας και το περιεχόμενο της αποφάσεως της Επιτροπής. Αρκεί η επιχείρηση να αποδεικνύει ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τα εν λόγω απαλλακτικά έγγραφα για την άμυνά της, υπό την έννοια ότι, αν είχε τη δυνατότητα να τα προβάλει κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, θα μπορούσε να επικαλεστεί στοιχεία που δεν θα συμφωνούσαν με τα συμπεράσματα στα οποία είχε καταλήξει στο στάδιο αυτό η Επιτροπή, οπότε θα μπορούσε να επηρεάσει, με κάποιο τρόπο, τις περιλαμβανόμενες στην ενδεχόμενη απόφαση εκτιμήσεις της τελευταίας, τουλάχιστον όσον αφορά τη σοβαρότητα και τη διάρκεια των προσαπτόμενων ενεργειών, και, επομένως, το ύψος του προστίμου. Η δυνατότητα να ασκεί επιρροή ένα μη κοινοποιηθέν έγγραφο επί της εξελίξεως της διαδικασίας και επί του περιεχομένου της αποφάσεως της Επιτροπής δεν μπορεί να διαπιστώνεται παρά μόνο μετά από προσωρινή εξέταση ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων από τα οποία να προκύπτει ότι τα μη κοινοποιηθέντα έγγραφα μπορούσαν να έχουν —σε σχέση με τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία— μια καθόλου αμελητέα σημασία (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 224 ανωτέρω, σκέψεις 73 έως 76, και απόφαση της 18ης Ιουνίου 2008, Hoechst κατά Επιτροπής, σκέψη 71 ανωτέρω, σκέψη 146).

226 Τέλος, η προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο δεν μπορεί να οδηγεί σε συνολική ή μερική ακύρωση μιας αποφάσεως της Επιτροπής παρά μόνον αν μη προσήκουσα πρόσβαση στον φάκελο έρευνας της υποθέσεως που παρασχέθηκε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις κατά τη διοικητική διαδικασία τις εμπόδισε να λάβουν γνώση εγγράφων που μπορούσαν να φανούν χρήσιμα για την άμυνά τους και αποτέλεσε, με τον τρόπο αυτό, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνάς τους. Τούτο θα συνέβαινε αν με την κοινοποίηση ενός εγγράφου υπήρχε πιθανότητα, έστω και περιορισμένη, να καταλήξει η διοικητική διαδικασία σε διαφορετικό αποτέλεσμα αν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση είχε τη δυνατότητα να το επικαλεστεί κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 224 ανωτέρω, σκέψεις 73 έως 76).

227 Με γνώμονα τις παρατηρήσεις αυτές πρέπει να εκτιμηθεί αν, στην υπό κρίση υπόθεση, η Επιτροπή σεβάστηκε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας.

Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από την ύπαρξη χρήσιμων για την άμυνα εγγράφων μεταξύ των εγγράφων του φακέλου που εξετάσθηκαν στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας

228 Όπως προκύπτει από την παρατεθείσα στις προηγούμενες σκέψεις νομολογία, όσον αφορά τα απαλλακτικά στοιχεία, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση πρέπει να αποδείξει ότι η μη κοινοποίησή τους επηρέασε, εις βάρος της, τη διεξαγωγή της διαδικασίας και το περιεχόμενο της αποφάσεως της Επιτροπής.

229 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στις 15 Ιουλίου 2005, κατόπιν της εξετάσεως των εγγράφων του φακέλου.

— Επιχειρήματα των διαδίκων

230 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η πρόσβαση στα έγγραφα αυτά κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας θα της είχε παράσχει τη δυνατότητα να προβάλει επιχειρήματα χρήσιμα για την άμυνά της όσον αφορά τον μη επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.

231 Αφενός, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα έγγραφα που περιέχονται στον φάκελο της έρευνας και στα οποία δεν είχε πρόσβαση κατά τη διοικητική διαδικασία θα της είχαν παράσχει τη δυνατότητα να αποδείξει ότι δεν είχε υιοθετήσει εμπορική στρατηγική ελέγχου της αγοράς και ότι, κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, η CFK προμήθευε ανθρακικό νάτριο σε άλλους ανταγωνιστές. Ειδικότερα, από ένα εσωτερικό σημείωμα της CFK προκύπτει ότι, το 1988, η τελευταία αυτή της προμήθευσε 2 544 τόνους ανθρακικού νατρίου, κατόπιν δυσχερειών στην παραγωγή τις οποίες έπρεπε να αντιμετωπίσει στα εργοστάσιά της στη νότια Ευρώπη. Περαιτέρω, από άλλα έγγραφα που περιέχονται στον φάκελο έρευνας και στα οποία η προσφεύγουσα δεν είχε πρόσβαση κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας αποδεικνύεται ότι όλοι οι παραγωγοί ανθρακικού νατρίου προμήθευαν τακτικά ο ένας τον άλλον.

232 Αφετέρου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα έγγραφα του φακέλου στα οποία δεν είχε πρόσβαση κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας αποδεικνύουν ότι, κατά τα έτη κατά τα οποία η CFK πραγματοποίησε τις επίδικες παραδόσεις, η τυπολογία και ο όγκος των εξαγωγών της προς τα άλλα κράτη της Κοινότητας παρέμειναν περίπου τα ίδια. Κατά συνέπεια, οι παραδόσεις προς την προσφεύγουσα δεν είχαν συνέπειες στα εμπορικά ρεύματα εντός της Κοινότητας.

233 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

234 Πρέπει να υπομνησθεί κατ' αρχάς ότι το στοιχείο, που έλαβε υπόψη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η επίμαχη συμφωνία αποτελούσε μέρος μιας γενικής πολιτικής για τον έλεγχο της αγοράς του ανθρακικού νατρίου στην Κοινότητα δεν ασκεί επιρροή στη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. σκέψη 216 ανωτέρω). Επομένως, τα έγγραφα που επικαλείται η προσφεύγουσα κατόπιν της εξετάσεως του φακέλου, έστω και αν θα μπορούσαν να αποδείξουν την εκ μέρους της απουσία εμπορικής στρατηγικής για τον έλεγχο της αγοράς, δεν θα μπορούσαν να έχουν ως συνέπεια την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

235 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα, η οποία ήταν ο κυριότερος παραγωγός ανθρακικού νατρίου στην Κοινότητα κατά τον χρόνο των επίδικων πραγματικών περιστατικών, διέθετε οπωσδήποτε πληροφοριακά στοιχεία που της παρείχαν τη δυνατότητα να επικαλεσθεί και να στηρίξει το 1990 το γεγονός ότι οι παραγωγοί ανθρακικού νατρίου προμήθευαν τακτικά ο ένας τον άλλον. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα επικαλείται διάφορα έγγραφα τα οποία αναφέρουν ότι πραγματοποιήθηκαν πωλήσεις ανθρακικού νατρίου μεταξύ αυτής και των ανταγωνιστών της, πράγμα το οποίο δεν μπορούσε προφανώς να αγνοεί.

236 Περαιτέρω, το επιχείρημα ότι οι παραδόσεις στην προσφεύγουσα δεν είχαν συνέπειες στα εμπορικά ρεύματα εντός της Κοινότητας δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω το συμπέρασμα της Επιτροπής όσον αφορά τον επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών

μελών. Συγκεκριμένα, όπως ανέφερε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 58 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ο σκοπός της συμφωνίας συνίστατο στην επίτευξη συνθηκών τεχνητής σταθερότητας στην αγορά, πράγμα που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα. Από το γεγονός όμως ότι η συμφωνία αποσκοπούσε στη διατήρηση της υφισταμένης διαρθρώσεως της αγοράς του ανθρακικού νατρίου απορρέει λογικά ότι οι εξαγωγές της CFK στην Κοινότητα έπρεπε να παραμείνουν σταθερές. Κατά συνέπεια, το επιχείρημα της προσφεύγουσας όχι μόνο δεν θέτει εν αμφιβόλω τις εκτιμήσεις της Επιτροπής όσον αφορά τον επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, αλλά μάλλον τις ενισχύει.

237 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι υπήρχε έστω και περιορισμένη πιθανότητα η κοινοποίηση των εγγράφων αυτών να οδηγήσει την έκβαση της διοικητικής διαδικασίας σε διαφορετικό αποτέλεσμα σε περίπτωση που θα μπορούσε να επικαλεστεί τα έγγραφα αυτά κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασία όπως απαιτεί η νομολογία (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 224 ανωτέρω, σκέψεις 73 έως 76).

238 Επομένως, από την εξέταση των εγγράφων που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα κατόπιν της προσβάσεως στον φάκελο, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας. Επομένως, το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους, που αντλείται από έλλειψη πλήρους εξετάσεως του φακέλου από την προσφεύγουσα

— Επιχειρήματα των διαδίκων

239 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ουδέποτε μπόρεσε να λάβει πλήρη κατάλογο του φακέλου της Επιτροπής. Επιπλέον, κατά τη διοικητική διαδικασία πριν από την έκδοση της αποφάσεως 91/298, η Επιτροπή περιορίστηκε στο να της επιτρέψει την πρόσβαση στα επιβαρυντικά έγγραφα, που ήταν προσαρτημένα στην ανακοίνωση αιτιάσεων. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την περιγραφή του φακέλου

που προκύπτει από την απόφαση Solvay I, σκέψη 17 ανωτέρω, δεν επετράπη στην προσφεύγουσα η πρόσβαση σε ένα σύνολο «υπο-φακέλων» που αφορούσαν τους ανταγωνιστές της (Rhône-Poulenc, CFK, Matthes & Weber, Akzo και ICI), καθώς και σε δέκα περίπου φακέλους που περιείχαν τις απαντήσεις στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών που είχαν υποβληθεί βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, ως εφαρμοζόταν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, ιδίως αυτές που απηύθυνε η Επιτροπή σε ορισμένους από τους πελάτες της. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι εμποδίστηκε κατά τον τρόπο αυτό να εξετάσει αν οι φάκελοι αυτοί περιείχαν χρήσιμα για την άμυνά της στοιχεία, ιδίως όσον αφορά την κατάσταση του ανταγωνισμού στη γερμανική αγορά, το πλαίσιο της προβαλλόμενης συμφωνίας και τις επιπτώσεις της στον ανταγωνισμό και στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Η εξασθένηση των αποδείξεων που λόγω του χρόνου που παρήλθε μετά τα προσαπτόμενα πραγματικά περιστατικά κατέστησε ακόμη πιο σημαντική την πρόσβαση στον φάκελο.

240 Με τις παρατηρήσεις της με ημερομηνία 15 Ιουλίου 2005, που υπέβαλε κατόπιν της εξετάσεως του φακέλου στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να προσδιορίσει κατά πόσο τα έγγραφα που λείπουν από τον φάκελο θα ήταν χρήσιμα για την άμυνά της. Συναφώς, παρατηρεί ότι, αφενός, η Επιτροπή αναγνώρισε ρητώς την απώλεια πέντε φακέλων και ότι, αφετέρου, δεν μπορεί να εγγυηθεί την πληρότητα των φακέλων που εξακολουθεί να έχει στην κατοχή της, ελλείψει συνεχούς αρίθμησης των εγγράφων και πλήρους καταλόγου. Η προσφεύγουσα συνάγει από τα ανωτέρω ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί στο σύνολό της, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να ελέγξει τη νομιμότητά της.

241 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

242 Πρέπει εκ προοιμίου να τονιστεί ότι, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας πριν από την έκδοση της αποφάσεως 91/298, η Επιτροπή δεν κατήρτισε αριθμητικό κατάλογο των εγγράφων που αποτελούν τον φάκελο και ότι κοινοποίησε στην προσφεύγουσα μόνο τα επιβαρυντικά έγγραφα, τα οποία ήταν προσαρτημένα στην ανακοίνωση αιτιάσεων.

243 Συναφώς, η Επιτροπή ισχυρίστηκε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι, σε ορισμένες υποθέσεις, η πρακτική συνίστατο στο να απευθύνει στις οικείες επιχειρήσεις ανακοίνωση αιτιάσεων συνοδευόμενη μόνο από ορισμένα έγγραφα, λόγω του ογκώδους χαρακτήρα του φακέλου, οι δε επιχειρήσεις αυτές εκαλούντο στη συνέχεια να προσέλθουν να μελετήσουν στους χώρους της το σύνολο των προσιτών εγγράφων με τη βοήθεια ενός αριθμητικού καταλόγου. Ωστόσο, στο πλαίσιο της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση 91/298, ο συντάκτης της εκθέσεως αποφάσισε, κατά την Επιτροπή, να «απλοποιήσει τη διαδικασία» θεωρώντας ότι, δεδομένου ότι όλα τα έγγραφα των οποίων έγινε επίκληση είχαν κοινοποιηθεί με την ανακοίνωση αιτιάσεων, ήταν άσκοπη η εξέταση και, κατά συνέπεια, δεν ήταν αναγκαίο να υπάρχει αριθμητικός κατάλογος.

244 Πρέπει όμως να υπομνησθεί ότι, στις σελίδες 40 και 41 της *Δωδέκατης εκθέσεως επί της πολιτικής ανταγωνισμού*, η Επιτροπή καθόρισε, όσον αφορά την πρόσβαση στον φάκελο, τους ακόλουθους κανόνες:

«Η Επιτροπή παρέχει στις επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε μια διαδικασία την ευχέρεια να λαμβάνουν γνώση του φακέλου που τις αφορά. Οι επιχειρήσεις ενημερώνονται για το περιεχόμενο του φακέλου της Επιτροπής με την προσθήκη στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ή στην επιστολή απορρίψεως της καταγγελίας πίνακα με όλα τα έγγραφα που συνθέτουν τον φάκελο, με την ένδειξη των εγγράφων ή των μερών των εγγράφων στα οποία είναι δυνατόν να έχουν πρόσβαση. Οι επιχειρήσεις καλούνται να εξετάσουν επί τόπου τα έγγραφα στα οποία έχουν πρόσβαση. Εάν επιχείρηση διατυπώνει την επιθυμία να εξετάσει ορισμένα μόνο από αυτά, η Επιτροπή δύναται να φροντίσει να της περιέλθουν τα σχετικά αντίγραφα. Η Επιτροπή θεωρεί ως εμπιστευτικά και στα οποία, επομένως, συγκεκριμένη επιχείρηση δεν είναι δυνατόν να έχει πρόσβαση τα ακόλουθα έγγραφα: τα έγγραφα ή τα μέρη των εγγράφων που περιέχουν επαγγελματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής όπως σημειώματα, σχέδια ή άλλα έγγραφα εργασίας, όλες τις λοιπές εμπιστευτικές πληροφορίες, όπως αυτές που επιτρέπουν την αναγνώριση των καταγγελόντων που δεν επιθυμούν να αποκαλυφθεί η ταυτότητά τους, καθώς και τις πληροφορίες που ανακοινώνονται στην Επιτροπή με την επιφύλαξη της τηρήσεως του εμπιστευτικού τους χαρακτήρα.»

245 Από τους κανόνες αυτούς προκύπτει ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία πριν από την έκδοση της αποφάσεως 91/298, η Επιτροπή είχε την υποχρέωση να καταστήσει προσιτά στην προσφεύγουσα όλα τα επιβαρυντικά ή ελαφρυντικά έγγραφα τα οποία είχε συλλέξει κατά τη διοικητική εξέταση, με εξαίρεση τα καλυπτόμενα από το επιχειρηματικό απόρρητο άλλων επιχειρήσεων, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες (βλ., κατά την έννοια αυτή, αποφάσεις του

Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, Τ-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψεις 51 έως 54, και της 18ης Δεκεμβρίου 1992, Τ-10/92 έως Τ-12/92 και Τ-15/92, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2667, σκέψεις 39 έως 41).

246 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο πλαίσιο της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση 91/298, η Επιτροπή απέστη των κανόνων που επέβαλε στον εαυτό της το 1982, μη καταρτίζοντας αριθμητικό κατάλογο των εγγράφων που αποτελούν τον φάκελο και μη παρέχοντας πρόσβαση στην προσφεύγουσα επί του συνόλου των εγγράφων που βρίσκονταν στον φάκελο.

247 Ακολούθως, πρέπει να τονιστεί ότι, δεδομένου ότι η απόφαση 91/298 ακυρώθηκε από το Πρωτοδικείο λόγω ελλείψεως κυρώσεως, η Επιτροπή θεώρησε ότι εδικαιούτο να εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση χωρίς επανάληψη της διοικητικής διαδικασίας.

248 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή δεν κοινοποίησε στην προσφεύγουσα το σύνολο των εγγράφων του φακέλου στα οποία μπορούσε να έχει πρόσβαση και δεν την κάλεσε να προσέλθει να εξετάσει τα εν λόγω έγγραφα στους χώρους της, οπότε η διοικητική διαδικασία ήταν μη σύννομη επί του σημείου αυτού.

249 Ωστόσο, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι υπάρχει προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας λόγω διαδικαστικής πλημμέλειας μόνο στο μέτρο που η πλημμέλεια αυτή είχε συγκεκριμένη επίπτωση στη δυνατότητα των εμπλεκομένων επιχειρήσεων να αμυνθούν (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, Τ-44/00, Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2223, σκέψη 55, και της 14ης Δεκεμβρίου 2005, Τ-210/01, General Electric κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-5575, σκέψη 632).

250 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της ένδικης προσφυγής που ασκήθηκε κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως, διέταξε τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας με σκοπό να εξασφαλίσει πλήρη πρόσβαση στον φάκελο, προκειμένου να εκτιμήσει αν η άρνηση της Επιτροπής να κοινοποιήσει ένα έγγραφο ή να ανακοινώσει ένα στοιχείο μπορούσε να βλάψει την άμυνα της προσφεύγουσας (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 224 ανωτέρω, σκέψη 102).

251 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η εξέταση αυτή, περιοριζόμενη σε δικαστικό έλεγχο των προβαλλομένων λόγων, δεν έχει ούτε ως σκοπό ούτε ως αποτέλεσμα την υποκατάσταση της πλήρους έρευνας της υποθέσεως στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Η καθυστερημένη γνώση ορισμένων εγγράφων του φακέλου δεν αποκαθιστά την επιχείρηση η οποία έχει ασκήσει προσφυγή κατά αποφάσεως της Επιτροπής στην κατάσταση στην οποία θα βρισκόταν αν είχε μπορέσει να στηριχθεί στα ίδια έγγραφα για να υποβάλει γραπτώς και προφορικώς τις παρατηρήσεις της ενώπιον του οργάνου αυτού (βλ. απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 224 ανωτέρω, σκέψη 103 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επιπλέον, όταν η πρόσβαση στον φάκελο έχει διασφαλιστεί στο στάδιο της ένδικης διαδικασίας, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση δεν υποχρεούται να αποδείξει ότι, αν είχε πρόσβαση στα μη κοινοποιηθέντα έγγραφα, η απόφαση της Επιτροπής θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο, αλλά μόνον ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τα εν λόγω έγγραφα για την άμυνά της (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-199/99 P, Corus UK κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-11177, σκέψη 128, και απόφαση PVC II του Δικαστηρίου, σκέψη 38 ανωτέρω, σκέψη 318).

252 Εν προκειμένω, κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή προσκόμισε την ανακοίνωση αιτιάσεων και τα προσαρτημένα σε αυτήν έγγραφα. Κατήρτισε επίσης έναν αριθμητικό κατάλογο των εγγράφων που περιέχονται στον φάκελο, ως έχει σήμερα.

253 Συναφώς όμως, πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι υφίσταται αβεβαιότητα ως προς το ακριβές περιεχόμενο του φακέλου ως είχε αρχικώς. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή τόνισε βεβαίως ότι ο φάκελος, ως έχει σήμερα, ήταν αντίγραφο του φακέλου ως είχε αρχικώς, καθόσον αυτός αποτελούνταν από «υπο-φακέλους» αριθμημένους από το 1 έως το 71. Ωστόσο, ταυτοχρόνως, η Επιτροπή πληροφόρησε το Πρωτοδικείο σχετικά με την ύπαρξη ενός μη αριθμημένου «υπο-φακέλου» με τίτλο «Oberland Glas».

254 Δεύτερον, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Επιτροπή αναγνώρισε ρητώς ότι απώλεσε τους πέντε «υπο-φακέλους» υπ' αριθ. 66 έως 70. Από το από 15 Μαρτίου 2005 έγγραφό της προκύπτει συγκεκριμένα ότι κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό διαπιστώνοντας ότι κατείχε «υπο-φακέλους» αριθμημένους από το 1 έως το 65 και ότι ο «υπο-φάκελος» 71 περιείχε την ανακοίνωση αιτιάσεων.

255 Με τις από 18 Νοεμβρίου 2005 παρατηρήσεις της, η Επιτροπή εκτίμησε ότι ήταν «μάλλον απίθανο οι μη ανευρεθέντες φάκελοι να περιέχουν απαλλακτικά στοιχεία». Κληθείσα να διευκρινίσει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση το νόημα της φράσεως αυτής, ανέφερε ότι ήταν «πιθανόν» οι εν λόγω «υπο-φάκελοι» να μην περιέχουν κάποιο απαλλακτικό έγγραφο και ότι, από «στατιστικής» απόψεως, δεν θα μπορούσαν να είναι χρήσιμοι για την άμυνα της προσφεύγουσας.

256 Από τις απαντήσεις αυτές προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει, με βεβαιότητα, τον συντάκτη, τη φύση και το περιεχόμενο εκάστου των εγγράφων που αποτελούν τους «υπό-φακέλους» αριθ. 66 έως 70.

257 Πρέπει συνεπώς να εξακριβωθεί αν η προσφεύγουσα είχε τη δυνατότητα να εξετάσει το σύνολο των εγγράφων που περιέχονται στον φάκελο της έρευνας και τα οποία ενδέχεται να είναι χρήσιμα για την άμυνά της και, σε περίπτωση που αυτό δεν ισχύει, αν η προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο ήταν τόσο σημαντική ώστε είχε ως αποτέλεσμα να καταστήσει κενή περιεχομένου αυτή τη διαδικαστική εγγύηση. Συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία, η πρόσβαση στον φάκελο εμπίπτει στις διαδικαστικές εγγυήσεις που αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων άμυνας (απόφαση Solvay I, σκέψη 17 ανωτέρω, σκέψη 59), και η προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο της Επιτροπής κατά την προηγηθείσα της εκδόσεως της αποφάσεως διαδικασία μπορεί, κατ' αρχήν, να έχει ως συνέπεια την ακύρωση της αποφάσεως αυτής αν προσεβλήθησαν τα δικαιώματα άμυνας της οικείας επιχειρήσεως (απόφαση Corus UK κατά Επιτροπής, σκέψη 251 ανωτέρω, σκέψη 127).

258 Συναφώς, απαιτείται να εξεταστεί αν προσεβλήθησαν τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας όσον αφορά τις αιτιάσεις που διατυπώθηκαν κατ' αυτής στην ανακοίνωση αιτιάσεων και στην προσβαλλόμενη απόφαση.

259 Κατά τη νομολογία, η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα των ιδιαιτέρων περιστάσεων κάθε περιπτώσεως, καθόσον εξαρτάται ουσιωδώς από τις αιτιάσεις που έλαβε υπόψη η Επιτροπή για να θεμελιώσει την παράβαση που προσάπτει στην οικεία επιχείρηση (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 224 ανωτέρω, σκέψη 127). Πρέπει συνεπώς να εξεταστούν συνοπτικώς οι ουσιαστικές αιτιάσεις που έλαβε υπόψη η Επιτροπή στην ανακοίνωση αιτιάσεων και στην προσβαλλόμενη απόφαση (απόφαση Solvay I, σκέψη 17 ανωτέρω, σκέψη 60).

260 Είναι επίσης αναγκαίο να εξεταστεί η ύπαρξη προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που συγκεκριμένα προέβαλε η οικεία επιχείρηση κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση ICI II, σκέψη 17 ανωτέρω, σκέψη 59).

261 Εν προκειμένω όμως, στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η προσφεύγουσα και τις ουσιαστικές αιτιάσεις που περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση και κατέληξε στο ότι ο λόγος που προέβαλε η προσφεύγουσα έπρεπε να απορριφθεί.

262 Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν προέβαλε με το δικόγραφο της προσφυγής κανένα επιχείρημα για να αμφισβητήσει την ύπαρξη της συμφωνίας στην οποία αναφέρεται η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, από καμία ένδειξη δεν μπορεί να τεκμαρθεί ότι η προσφεύγουσα θα μπορούσε να ανακαλύψει στους ελλείποντες υπο-φακέλους έγγραφα βάσει των οποίων θα μπορούσε να θέσει εν αμφιβόλω τις διαπιστώσεις της Επιτροπής. Επιπλέον, αν η προσφεύγουσα δεν είχε συνάψει τη συμφωνία την οποία αφορά η προσβαλλόμενη απόφαση, θα μπορούσε να το ισχυρισθεί με το δικόγραφο της προσφυγής, έστω και εν δεν είχε πλήρη πρόσβαση στον φάκελο. Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας που στηρίζεται στην απουσία γενικής πολιτικής ελέγχου της αγοράς του ανθρακικού νατρίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 215 ανωτέρω, μια συμφωνία εγγυήσεως, όπως η επίμαχη συμφωνία, μπορεί εξ ορισμού να εκτρέψει τα εμπορικά ρεύματα από την κατεύθυνση την οποία θα είχαν άλλως λάβει.

263 Επομένως, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν αποδείχθηκε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε τη δυνατότητα να εξετάσει το σύνολο των εγγράφων που περιέχονται στον φάκελο της έρευνας και τα οποία μπορούσαν να είναι χρήσιμα για την άμυνά της. Συγκεκριμένα, έστω και αν η προσφεύγουσα δεν είχε πρόσβαση στο

σύνολο των εγγράφων που περιέχονται στον φάκελο της έρευνας, το γεγονός αυτό δεν την εμπόδισε εν προκειμένω να εξασφαλίσει την άμυνά της όσον αφορά τις ουσιαστικές αιτιάσεις που διατύπωσε η Επιτροπή στην ανακοίνωση αιτιάσεων και στην προσβαλλόμενη απόφαση.

264 Κατά συνέπεια, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, δεν πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση για τον λόγο ότι πέντε «υπο-φάκελοι» στους οποίους η προσφεύγουσα ουδέποτε είχε πρόσβαση εξαφανίστηκαν από τον φάκελο. Επομένως, το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί και, κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

2. *Επί των αιτημάτων περί καταργήσεως ή περί μειώσεως του προστίμου*

265 Τα αιτήματα της προσφεύγουσας περί ακυρώσεως η μειώσεως του προστίμου περιλαμβάνουν, κατ' ουσίαν, πέντε λόγους, που αντλούνται, πρώτον, από την εσφαλμένη εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, δεύτερον, από την εσφαλμένη εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως, τρίτον, από το ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη εσφαλμένως επιβαρυντικές περιστάσεις, τέταρτον, από την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων και, πέμπτον, από τον δυσανάλογο χαρακτήρα του προστίμου από την άποψη, ιδίως, της παρελεύσεως του χρόνου.

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από την εσφαλμένη εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

266 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή πρέπει να τηρεί τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5,

της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων). Ωστόσο, όσον αφορά εν προκειμένω πραγματικά περιστατικά προγενέστερα της εκδόσεως των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή δεν ήταν, κατ' αρχήν, υποχρεωμένη να τις λάβει υπόψη, υπό δύο επιφυλάξεις: αφενός, όταν οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές επαναλαμβάνουν τις αρχές που έχουν τεθεί με την πρακτική της Επιτροπής και, αφετέρου, όταν καθιστούν επιεικέστερη την πολιτική της Επιτροπής όσον αφορά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου.

267 Όσον αφορά τη σοβαρότητα της παραβάσεως, η Επιτροπή δεν εξηγεί κατά πόσον η προβαλλόμενη συμφωνία συνίσταται σε συμφωνία για την κατανομή της αγοράς, καθόσον ο χαρακτηρισμός αυτός εμφανίζεται για πρώτη και μοναδική φορά στην αιτιολογική σκέψη 62 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις ασήμαντες ποσότητες τις οποίες αφορούσε η προβαλλόμενη συμφωνία. Τέλος, η Επιτροπή ούτε αιτιολόγησε ούτε απέδειξε το ότι η επίμαχη συμφωνία τέθηκε σε εφαρμογή υπό συνθήκες πολύ αυστηρού απορρήτου.

268 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

269 Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, καίτοι η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ποσού των εκάστοτε προστίμων, χωρίς να οφείλει να εφαρμόζει συγκεκριμένη μαθηματική μέθοδο, εντούτοις το Γενικό Δικαστήριο αποφαίνεται, δυνάμει του άρθρου 17 του κανονισμού 17, κατά πλήρη δικαιοδοσία υπό την έννοια του άρθρου 229 ΕΚ, επί των προσφυγών που ασκούνται κατά αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμο και μπορεί, κατά συνέπεια, να καταργήσει, να μειώσει ή να αυξήσει το επιβληθέν πρόστιμο (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 29ης Απριλίου 2004, T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1181, σκέψη 165, και FNCBV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 208 ανωτέρω, σκέψη 358).

270 Πρώτον, όσον αφορά την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για τον υπολογισμό των προστίμων, πρέπει να υπομνησθεί ότι, δεδομένου ότι η απόφαση 91/298 ακυρώθηκε λόγω διαδικαστικής πλημμέλειας, η Επιτροπή είχε δικαίωμα να εκδώσει νέα απόφαση, χωρίς να κινήσει νέα διοικητική διαδικασία.

271 Δεδομένου ότι το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι σχεδόν πανομοιότυπο με αυτό της αποφάσεως 91/298 και αμφότερες οι αποφάσεις στηρίζονται στην ίδια αιτιολογία, η προσβαλλόμενη απόφαση υπόκειται, στο πλαίσιο του καθορισμού του ύψους του προστίμου, στους κανόνες που ίσχυαν κατά τον χρόνο της εκδόσεως της αποφάσεως 91/298.

272 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή συνέχισε τη διαδικασία από το στάδιο στο οποίο διεπράχθη το διαδικαστικό σφάλμα και, χωρίς να προβεί σε νέα εκτίμηση της υποθέσεως υπό το φως κανόνων οι οποίοι δεν υφίσταντο κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως 91/298, εξέδωσε νέα απόφαση. Η έκδοση όμως νέας αποφάσεως αποκλείει εξ ορισμού την εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών που είναι μεταγενέστερες της πρώτης εκδόσεως.

273 Κατά συνέπεια, οι κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων δεν έχουν εφαρμογή εν προκειμένω.

274 Δεύτερον, πρέπει να τονισθεί ότι η Επιτροπή εκτίμησε ότι η παράβαση που προσάπτεται στην προσφεύγουσα, ήτοι η συμφωνία που συνήψε με τη CFK, ήταν «σοβαρή» (αιτιολογική σκέψη 62 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

275 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, το ύψος των προστίμων πρέπει να κλιμακώνεται αναλόγως των περιστάσεων υπό τις οποίες διαπράχθηκε η παράβαση και της σοβαρότητάς της και ότι η εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, προς τον σκοπό του καθορισμού του ύψους του προστίμου, πρέπει να

γίνεται λαμβανομένης ιδίως υπόψη της φύσεως των περιορισμών που η παράβαση συνεπάγεται για τον ανταγωνισμό (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Φεβρουαρίου 1994, T-39/92 και T-40/92, CB και Europay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-49, σκέψη 143 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

276 Εν προκειμένω, πρέπει να θεωρηθεί ότι η πρακτική που προσάπτεται στην προσφεύγουσα δικαιολογούσε τουλάχιστον τον χαρακτηρισμό της παραβάσεως ως «σοβαρής» στον οποίο προέβη η Επιτροπή.

277 Συγκεκριμένα, η επίμαχη συμφωνία αποσκοπούσε στον περιορισμό του ανταγωνισμού στη γερμανική αγορά, εγγυώμενη την αγορά ορισμένης ποσότητας ανθρακικού νατρίου από τη CFK προκειμένου να διατηρηθεί το επίπεδο των τιμών.

278 Στην αιτιολογική σκέψη 58 της προσβαλλομένης αποφάσεως, της οποίας το περιεχόμενο δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα**,** ο σκοπός της επίμαχης συμφωνίας παρουσιαζόταν ως εξής:

«Ήταν σαφής ο σκοπός της επίτευξης συνθηκών τεχνητής σταθερότητας στην αγορά. Σε αντάλλαγμα για την επάνοδο σε πολιτική τιμών η οποία κατά την άποψη της Solvay δεν προκαλεί αναστάτωση δόθηκε στη CFK η εγγύηση ότι θα κατέχει ένα ελάχιστο μερίδιο στη γερμανική αγορά. Η Solvay, αφαιρώντας από την αγορά την ποσότητα των τόνων που δεν μπορούσε να πωλήσει η CFK, εξασφάλιζε ότι τα επίπεδα των τιμών δεν θα έπεφταν λόγω του ανταγωνισμού. Από τα έγγραφα καθίσταται σαφές ότι οι συμφωνίες τέθηκαν σε εφαρμογή και είχαν το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Τέτοιες κλασικές συμφωνίες τύπου καρτέλ περιορίζουν από τη φύση τους τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 [, ΕΚ].»

279 Έτσι, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, πρόκειται για συμφωνία περί κατανομής της αγοράς, υπό την έννοια ότι οι οικείες επιχειρήσεις συμφώνησαν να ρυθμίσουν, στο γερμανικό έδαφος, τη διάθεση στην αγορά της παραγωγής της CFK.

280 Τέτοιου είδους συμπράξεις όμως περιλαμβάνονται μεταξύ των παραδειγμάτων των συμπράξεων που χαρακτηρίζονται ρητώς ως ασύμβατες προς την κοινή αγορά στο άρθρο 81, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΕΚ. Πράγματι, η νομολογία τις χαρακτηρίζει ως κατάφωρους περιορισμούς του ανταγωνισμού (βλ., κατά την έννοια αυτή, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, Τ-374/94, Τ-375/94, Τ-384/94 και Τ-388/94, European Night Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3141, σκέψη 136, και της 27ης Ιουλίου 2005, Τ-49/02 έως Τ-51/02, Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-3033, σκέψη 173).

281 Τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από τον ασήμαντο χαρακτήρα των ποσοτήτων τις οποίες αφορά η συμφωνία, αρκεί να υπομνησθεί ότι το επιχείρημα αυτό εξετάστηκε ήδη και απορρίφθηκε (βλ. σκέψεις 218 και 219 ανωτέρω).

282 Τέταρτον, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από το ότι η θέση σε εφαρμογή της συμφωνίας δεν ήταν απόρρητη, πρέπει να τονιστεί ότι η αιτιολογική σκέψη 47 της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρει τα εξής:

«Στις 14 Μαρτίου 1989, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στην οποία πήραν μέρος υψηλόβαθμοι εκπρόσωποι της CFK και της μητρικής της εταιρείας Kali & Salz, αφενός, και της DSW, αφετέρου. Είναι αξιοσημείωτο ότι δεν τηρήθηκαν επίσημα πρακτικά αυτής της σύσκεψης και στην πραγματικότητα δεν βρίσκεται κανένα απολύτως ίχνος της ούτε στη CFK ούτε στην chez Kali & Salz. Ωστόσο, ένα σύντομο χειρόγραφο σημείωμα σχετικά με τη συνάντηση αυτή βρέθηκε στην DSW.»

283 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή «ούτε αιτιολόγησε ούτε απέδειξε» ότι η επίμαχη συμφωνία είχε τεθεί σε εφαρμογή υπό συνθήκες πολύ αυστηρού απορρήτου. Η Επιτροπή, προβάλλει την απουσία οποιωνδήποτε επίσημων πρακτικών, τούτο δε μολονότι κατασχέθηκε στη DSW ένα χειρόγραφο σημείωμα.

284 Ωστόσο, λόγω του γεγονότος και μόνο της ελλείψεως επισήμων πρακτικών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η συμφωνία τέθηκε σε εφαρμογή υπό συνθήκες πολύ αυστηρού απορρήτου, τοσούτω μάλλον που, όπως το αναγνωρίζει η Επιτροπή, σχετικά με τη σύσκεψη αυτή είχε συνταχθεί ένα εσωτερικό σημείωμα από τη γερμανική θυγατρική της προσφεύγουσας.

285 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορούσε να λάβει υπόψη τον απόρρητο χαρακτήρα της επίμαχης συμφωνίας κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως.

286 Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η επίμαχη συμφωνία συνιστά κατάφωρο περιορισμό του ανταγωνισμού, η Επιτροπή μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να χαρακτηρίσει σοβαρή την παράβαση που διέπραξε η προσφεύγουσα.

287 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την εσφαλμένη εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

288 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή ουδόλως απέδειξε ότι δόθηκε η παραμικρή εγγύηση ποσότητας για το 1990. Επομένως, και αν ακόμα υποτεθεί ότι η παράβαση έχει αποδειχθεί, η διάρκειά της θα πρέπει να μειωθεί τουλάχιστον κατά ένα τέταρτο.

289 Η Επιτροπή αντιτείνει ότι η ανακοίνωση αιτιάσεων, η οποία απεστάλη στην προσφεύγουσα και στη CFK στις 14 Μαρτίου 1990, ανέφερε ότι η παράβαση είχε συνεχιστεί «μέχρι σήμερα». Υποστηρίζει ότι με τον τρόπο αυτό έδωσε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις την ευκαιρία να γνωστοποιήσουν την άποψή τους επί της διάρκειας της παραβάσεως. Με τις απαντήσεις τους όμως στην ανακοίνωση αιτιάσεων, η προσφεύγουσα και η CFK περιορίστηκαν στο να αρνηθούν συνολικά την ύπαρξη της συμφωνίας, χωρίς να λάβουν θέση επί του ζητήματος της διάρκειάς της, και δεν της προσκόμισαν κανένα στοιχείο από το οποίο να μπορούσε να υποθέσει ότι η παράβαση είχε παύσει.

290 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, λαμβανομένων υπόψη των μη αληθοφανών επιχειρημάτων που προέβαλαν η προσφεύγουσα και η CFK με τις απαντήσεις τους στις αιτιάσεις, βασίμως συνήγαγε κατά συνέπεια το συμπέρασμα ότι η συμφωνία είχε συνεχιστεί κατά τη διάρκεια του 1990. Συναφώς, η Επιτροπή αναφέρεται στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Sir Gordon Slynn στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 1825, 1914), όπου αναφέρεται ότι, αφής στιγμής αποδεικνύεται η ύπαρξη συμπράξεως, η σύμπραξη αυτή τεκμαίρεται ότι συνεχίζεται μέχρις αποδείξεως του εναντίον. Εν προκειμένω, η Επιτροπή διατείνεται ότι στηρίχθηκε σε ιδιαίτερες περιστάσεις, οι οποίες δεν οφείλονται στην ίδια τη φύση της συμφωνίας, αλλά στις εξηγήσεις που παρέσχον οι οικείες επιχειρήσεις όσον αφορά την ύπαρξη της συμφωνίας.

291 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα περιορίζεται στο να ισχυριστεί ότι δεν απέδειξε το γεγονός ότι δόθηκε μια εγγύηση ποσότητας το 1990, χωρίς να αναφέρει πότε έληξε η συμφωνία. Παρατηρεί ότι, το 1989, είχε χορηγηθεί μια τέτοια εγγύηση και ότι η ποσότητα είχε αυξηθεί στο πλαίσιο μιας διαρθρωτικής πολιτικής και όχι συγκεκριμένων επιμέρους παραδόσεων.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

292 Κατ' αρχάς, πρέπει να τονιστεί ότι η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσε η παράβαση, αλλά δεν θέτει εν αμφιβόλω την ημερομηνία ενάρξεως της παραβάσεως, την οποία το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως καθόρισε στο «1987 περίπου».

293 Κατά τη νομολογία του Πρωτοδικείου, για να υπολογισθεί η διάρκεια της παραβάσεως που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει αποκλειστικά να εξακριβώνεται η περίοδος υπάρξεως της συμφωνίας αυτής, δηλαδή η περίοδος που διέρρευσε από την ημερομηνία συνάψεώς της μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσε να ισχύει (απόφαση CMA CGM κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 71 ανωτέρω, σκέψη 280).

294 Η διάρκεια της παραβάσεως αποτελεί συστατικό στοιχείο της εννοίας της, βάσει του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, το βάρος αποδείξεως του οποίου φέρει, κυρίως, η Επιτροπή. Συναφώς, η νομολογία απαιτεί ότι, όταν δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία δυνάμενα να αποδείξουν άμεσα τη διάρκεια μιας παραβάσεως, η Επιτροπή στηρίζεται, τουλάχιστον, σε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά χωρίς μεγάλη χρονική απόσταση μεταξύ τους, ώστε να μπορεί λογικά να γίνει δεκτό ότι η παράβαση συνεχίστηκε αδιάλειπτα μεταξύ δύο συγκεκριμένων ημερομηνιών (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1994, T-43/92, Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-441, σκέψη 79, και της 16ης Νοεμβρίου 2006, T-120/04, Peróxidos Orgánicos κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-4441, σκέψη 51).

295 Η κατανομή αυτή του βάρους αποδείξεως μπορεί παρ' όλ' αυτά να ποικίλει εφόσον τα πραγματικά στοιχεία που επικαλείται η μία πλευρά μπορεί να είναι ικανά να υποχρεώσουν την άλλη πλευρά να παράσχει μια εξήγηση ή αιτιολογία, ελλείψει της οποίας να επιτρέπεται να συναχθεί ότι προσκομίστηκε η απόδειξη (απόφαση Peróxidos Orgánicos κατά Επιτροπής, σκέψη 294 ανωτέρω, σκέψη 53 βλ., επίσης, κατά την έννοια αυτή, απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 224 ανωτέρω, σκέψη 79).

296 Εν προκειμένω, στο άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι η προσφεύγουσα είχε παραβεί το άρθρο 81 ΕΚ «επειδή συμμετείχε, από το 1987 περίπου μέχρι τουλάχιστον τα τέλη του 1990, σε συμφωνία κατανομής της αγοράς». Περαιτέρω, στην αιτιολογική σκέψη 60 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αναφέρεται στην περίοδο «περίπου από το 1986 μέχρι τα τέλη του 1990».

297 Αντιθέτως, στην αιτιολογική σκέψη 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή σημείωσε ότι, «από το 1987 περίπου (η ημερομηνία παραμένει άγνωστη) και τουλάχιστον μέχρι το 1989, η Solvay και η CFK συμμετείχαν σε συμφωνία ή/και

εναρμονισμένη πρακτική που αντίκειται στο άρθρο 81 [ΕΚ] βάσει της οποίας η Solvay παρείχε εγγυήσεις στη CFK για τη διάθεση ετησίως, για καθένα από τα έτη 1987, 1988 και 1989, ενός κατώτατου ορίου».

298 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει αντιφατικά στοιχεία όσον αφορά την παύση της παραβάσεως.

299 Επιπλέον, η περικοπή της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά τη συμφωνία εγγυήσεως (αιτιολογικές σκέψεις 42 έως 48) δεν μνημονεύει παρά αριθμητικά στοιχεία που φθάνουν μέχρι το 1989, το δε 1990 δεν μνημονεύεται στην περικοπή που αφορά τη διάρκεια της παραβάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 63 έως 66).

300 Η Επιτροπή, αναφερόμενη στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Sir Gordon Slynn στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 290 ανωτέρω, υποστηρίζει ότι, αφής στιγμής απέδειξε την ύπαρξη της παραβάσεως, υφίσταται τεκμήριο όσον αφορά τη συνέχισή της και ότι, εν προκειμένω, εναπέκειτο στην προσφεύγουσα να αποδείξει ότι η συμφωνία δεν εφαρμοζόταν πλέον το 1990.

301 Πρέπει πάντως να υπογραμμιστεί, όπως τονίστηκε ανωτέρω, ότι η εκτίμηση της Επιτροπής ότι η επίμαχη συμφωνία εξακολουθούσε να ισχύει μέχρι το τέλος του 1990 εμφανίζεται αποκλειστικά στο διατακτικό και στην αιτιολογική σκέψη 60 της προσβαλλομένης αποφάσεως, όπου περιέχεται το συμπέρασμα της Επιτροπής όσον αφορά την ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ, χωρίς να έχει το παραμικρό έρεισμα ούτε στο τμήμα της αιτιολογίας που αφιερώνεται στον χαρακτηρισμό της συμφωνίας (αιτιολογικές σκέψεις 53 έως 59 της προσβαλλομένης αποφάσεως) ούτε στο τμήμα αυτό που αφορά τη διάρκεια της συμφωνίας (αιτιολογικές σκέψεις 63 έως 66 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Υπό τις περιστάσεις αυτές και λαμβανομένης υπόψη της αντιφάσεως των αιτιολογικών σκέψεων που περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση και αφορούν την παύση της παραβάσεως, το τεκμήριο που επικαλείται η Επιτροπή δεν μπορεί να εφαρμοστεί εν προκειμένω, ακόμη και αν η προσφεύγουσα δεν είχε προβάλει κανένα στοιχείο για να υποστηρίξει ότι η σύμπραξη τερματίστηκε στα τέλη του 1989.

302 Συγκεκριμένα, ακόμα και αν υποτεθεί ότι μπορεί να παρουσιαστούν ιδιαίτερες περιστάσεις υπό τις οποίες θα μπορούσε να υπάρξει αντιστροφή του βάρους αποδείξεως όσον αφορά τη διάρκεια της παραβάσεως (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000, T-25/95, T-26/95, T-30/95 έως T-32/95, T-34/95 έως T-39/95, T-42/95 έως T-46/95, T-48/95, T-50/95 έως T-65/95, T-68/95 έως T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 και T-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψεις 2801 έως 2804), εντεύθεν δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή θα μπορούσε, σε μια απόφαση περί διαπιστώσεως παραβάσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, να μην αναφερθεί βάσει στοιχείων στο πέρας της διάρκειας της παραβάσεως και να μην παράσχει πληροφορίες περί της διάρκειας της παραβάσεως τις οποίες ενδεχομένως διαθέτει.

303 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή, η οποία έφερε κυρίως το βάρος αποδείξεως, δεν απέδειξε ότι η επίμαχη παράβαση συνεχίστηκε μέχρι το τέλος του 1990.

304 Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η επίμαχη παράβαση διήρκεσε από το 1987 έως το 1989 και όχι από το 1987 έως το 1990. Κατά συνέπεια, το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί στον βαθμό που αναφέρει ότι η προσφεύγουσα παρέβη τις διατάξεις του άρθρου 81 ΕΚ μετέχοντας, από το 1987 περίπου και μέχρι το τέλος του 1990 τουλάχιστον, σε συμφωνία για την κατανομή της αγοράς.

305 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να μεταρρυθμιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση με μείωση του ύψους του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου κατά 25 %.

306 Κατά συνέπεια, το ποσό του προστίμου πρέπει να μειωθεί κατά 750 000 ευρώ.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από το ότι η Επιτροπή έλαβε εσφαλμένα υπόψη επιβαρυντικές περιστάσεις

Επιχειρήματα των διαδίκων

307 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν αιτιολόγησε ούτε δικαιολόγησε τον χαρακτηρισμό της θέσεώς της στην επίμαχη αγορά ως δεσπόζουσας θέσεως, οπότε ο χαρακτηρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί.

308 Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποδεικνύει ότι η προβαλλόμενη παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως.

309 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, στις αιτιολογικές σκέψεις 18 και 22, η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει ότι η προσφεύγουσα κατείχε δεσπόζουσα θέση, καθόσον ήταν ο κυριότερος παραγωγός στη Γερμανία και στην Κοινότητα, με μερίδιο αγοράς αντιστοίχως 52 % και 60 %. Κατά την Επιτροπή, η αιτιολογία αυτή πρέπει να εκτιμηθεί με γνώμονα την απόφαση 91/299 της ίδιας ημέρας.

310 Περαιτέρω, στην προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρεται ότι η παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως. Συγκεκριμένα, από την αιτιολογική σκέψη 58 προκύπτει ότι τα μέρη είχαν πλήρη επίγνωση του ότι μετείχαν σε συμφωνία περιορίζουσα τον ανταγωνισμό στην αγορά.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

311 Κατ' αρχάς, πρέπει να τονιστεί ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 64 της προσβαλλομένης αποφάσεως:

«Η Επιτροπή, προκειμένου να καθορίσει το ποσό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί σε κάθε παραγωγό, έλαβε υπόψη τη δεσπόζουσα θέση της Solvay στην αγορά, του κυριότερου παραγωγού στη Γερμανία και την Κοινότητα. Η Solvay θεωρούσε ότι με την ιδιότητά της αυτή είχε ιδιαίτερη ευθύνη να εξασφαλίζει τη "σταθερότητα" στην αγορά. Η CFK ήταν σχετικά μικρός παραγωγός ανθρακικού νατρίου, υπήρξε όμως πρόθυμος συνεταίρος στη σύμπραξη.»

312 Περαιτέρω, στην αιτιολογική σκέψη 65 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αναφέρονται τα εξής:

«Η παράβαση ήταν εσκεμμένη και πρέπει και τα δύο μέρη να είχαν πλήρη συνείδηση του καταφανώς ασυμβίβαστου των συμφωνιών τους με το κοινοτικό δίκαιο.»

313 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν αιτιολόγησε τον χαρακτηρισμό της θέσεώς της στην επίμαχη αγορά ως δεσπόζουσας θέσεως, πρέπει να τονισθούν τα εξής.

314 Κατά τη νομολογία, η έννοια της δεσπόζουσας θέσεως αναφέρεται σε μια κατάσταση οικονομικής ισχύος που παρέχει την εξουσία στον φορέα που κατέχει την ισχύ αυτή να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην υπό εξέταση αγορά, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να συμπεριφέρεται σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα έναντι των ανταγωνιστών του, των πελατών του και, τελικώς, των καταναλωτών. Ανεξάρτητα αν πρόκειται για ατομικό ή συλλογικό φορέα, ένα μερίδιο αγοράς

μεγαλύτερο του 50 % της αγοράς μπορεί να συμπεριφέρεται με τέτοια ανεξαρτησία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψεις 931 και 932).

315 Στην προσβαλλόμενη απόφαση όμως, η Επιτροπή ανέφερε ότι «[η προσφεύγουσα] κυριαρχεί στην αγορά με σχεδόν 60 % του συνόλου της κοινοτικής αγοράς» (αιτιολογική σκέψη 18) και ότι το μερίδιο αγοράς της ανερχόταν σε «52 % στη Γερμανία» (αιτιολογική σκέψη 22).

316 Επομένως, η αιτίαση που αντλείται από έλλειψη αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά τη δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

317 Εν συνεχεία, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η προσφεύγουσα προβάλλει έναν επί της ουσίας λόγο αφορώντα την έλλειψη δεσπόζουσας θέσεως, ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα περιορίζεται στο να αναφέρει τα εξής:

«[Η προσφεύγουσα] παραπέμπει το Γενικό Δικαστήριο στα όσα εκτίθενται στο πλαίσιο της προσφυγής κατά της αποφάσεως στην υπόθεση που αφορά το άρθρο 82 ΕΚ και η οποία κατατέθηκε σήμερα από [αυτήν] σχετικά με το ότι δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση στην(στις) αγορά(ές) του ανθρακικού νατρίου που εξετάσθηκε(αν). Η προσφεύγουσα επισημαίνει τις σχετικές σελίδες της προσφυγής αυτής στο παράρτημα του δικογράφου της παρούσας προσφυγής.»

318 Κατά τη νομολογία του Πρωτοδικείου όμως, προς διαφύλαξη της ασφάλειας δικαίου και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, επιβάλλεται, για το παραδεκτό μιας προσφυγής, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά περιστατικά επί των οποίων αυτή στηρίζεται να προκύπτουν, τουλάχιστον συνοπτικώς, αλλά κατά τρόπο λογικό και κατανοητό, από το καθαυτό κείμενο του δικογράφου. Μολονότι το κείμενο αυτό μπορεί να θεμελιωθεί και να συμπληρωθεί, όσον αφορά συγκεκριμένα σημεία, με παραπομπές σε συγκεκριμένα αποσπάσματα συνημμένων σ' αυτό εγγράφων, γενική παραπομπή σε άλλα δικόγραφα, έστω και συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής,

δεν μπορεί να αντισταθμίσει την έλλειψη ουσιωδών στοιχείων του δικογράφου της προσφυγής. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει υποχρέωση να ερευνά και να εντοπίζει, στα συνημμένα στην προσφυγή έγγραφα, τους ισχυρισμούς που θα μπορούσε να θεωρήσει ότι αποτελούν τη βάση της προσφυγής, δεδομένου ότι τα συνημμένα αυτά έγγραφα επιτελούν απλώς λειτουργία αποδεικτικών και διευκρινιστικών στοιχείων. Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας αφορά επίσης τις προϋποθέσεις του παραδεκτού του υπομνήματος απαντήσεως το οποίο προορίζεται, κατά το άρθρο 47, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, να συμπληρώσει το δικόγραφο της προσφυγής (απόφαση PVC II του Πρωτοδικείου, σκέψη 25 ανωτέρω, σκέψεις 39 και 40).

319 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποδεικνύει ότι η προβαλλόμενη παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως και δεν είναι αιτιολογημένη επί του σημείου αυτού, επιβάλλονται οι ακόλουθες παρατηρήσεις.

320 Κατά τη νομολογία, για να μπορεί να θεωρηθεί ότι παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού της Συνθήκης ΕΚ διαπράχθηκε εκ προθέσεως, δεν είναι απαραίτητο η επιχείρηση να έχει επίγνωση ότι περιορίζει τον ανταγωνισμό, αλλ' αρκεί το ότι δεν είναι δυνατόν να αγνοεί ότι η επίμαχη συμπεριφορά αποσκοπεί στον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, ενώ ελάσσονος σημασίας είναι και το αν η επιχείρηση είχε επίγνωση της παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ (βλ. απόφαση Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 280 ανωτέρω, σκέψη 155 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

321 Με βάση τη νομολογία αυτή και εν όψει συμφωνίας για την κατανομή της αγοράς, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η επίμαχη συμφωνία είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού και, κατά συνέπεια, η παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως.

322 Επιβάλλεται επιπλέον η διαπίστωση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη επί του σημείου αυτού. Συγκεκριμένα, στις αιτιολογικές σκέψεις 57 και 58 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η επίμαχη συμφωνία είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού και ότι «ήταν σαφής ο σκοπός της επίτευξης συνθηκών τεχνητής σταθερότητας στην αγορά». Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 65 της προσβαλλομένης αποφάσεως, διαπίστωσε ότι τα δύο μέρη είχαν πλήρη συνείδηση του καταφανώς ασυμβίβαστου των συμφωνιών τους με το κοινοτικό δίκαιο.

323 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμο την προσβαλλόμενη απόφαση.

324 Πρέπει να προστεθεί ότι αποκλείεται να είχε μπορέσει η προσφεύγουσα να βρει χρήσιμα στοιχεία για την άμυνά της επί των σημείων αυτών στους ελλείποντες υπο-φακέλους.

325 Συγκεκριμένα, αφενός, δεδομένου ότι η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας διαπιστώθηκε ουσιαστικά βάσει του μεριδίου της αγοράς που κατείχε, από καμία ένδειξη δεν μπορεί να τεκμαρθεί ότι η προσφεύγουσα θα μπορούσε να ανακαλύψει στους ελλείποντες υπο-φακέλους έγγραφα που να ανασκευάζουν τη διαπίστωση ότι κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά του ανθρακικού νατρίου (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση ICI II, σκέψη 17 ανωτέρω, σκέψη 61).

326 Επιπλέον, όσον αφορά το γεγονός ότι η παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως, αποκλείεται να είχε μπορέσει η προσφεύγουσα να βρει χρήσιμα στοιχεία για την άμυνά της στους υπο-φακέλους που εξαφανίστηκαν, δεδομένου ότι δεν είναι απαραίτητο η επιχείρηση να έχει επίγνωση του ότι παραβαίνει το άρθρο 81 ΕΚ.

327 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων

328 Ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως διαιρείται σε δύο σκέλη, που αντλούνται, αντιστοίχως από τη συνεργασία της προσφεύγουσας με την Επιτροπή και από την έλλειψη αποτελέσματος επί του ανταγωνισμού.

Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από τη συνεργασία της προσφεύγουσας με την Επιτροπή

329 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι συνεργάσθηκε στην έρευνα τόσο κατά τις επισκέψεις που πραγματοποίησε η Επιτροπή στις εγκαταστάσεις της όσο και απαντώντας στις αιτήσεις της παροχής πληροφοριών.

330 Κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 17, με τίτλο «Συλλογή πληροφοριών»:

«4. Τις πληροφορίες υποχρεούνται να παράσχουν οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων ή οι αντιπρόσωποί τους και στην περίπτωση νομικών προσώπων, εταιρειών, ή ενώσεων χωρίς νομική προσωπικότητα, τα πρόσωπα τα οποία τις εκπροσωπούν σύμφωνα με τον νόμο ή το καταστατικό.

5. Αν μια επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων δεν παρέχει τις αιτούμενες πληροφορίες εντός της καθορισμένης από την Επιτροπή προθεσμίας ή τις παρέχει κατά τρόπο ελλιπή, η Επιτροπή τις ζητεί με απόφαση. Η απόφαση καθορίζει ακριβώς τις αιτούμενες πληροφορίες, ορίζει εύλογη προθεσμία εντός της οποίας οι πληροφορίες πρέπει να παρασχεθούν και αναφέρει τις κυρώσεις οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1, [στοιχείο] β', και στο άρθρο 16 παράγραφος 1, [στοιχείο] γ', καθώς και το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο κατά της αποφάσεως.»

331 Κατά πάγια νομολογία, συνεργασία κατά την έρευνα μη υπερβαίνουσα τις υποχρεώσεις που υπέχουν οι επιχειρήσεις από το άρθρο 11, παράγραφοι 4 και 5, του κανονισμού 17, δεν δικαιολογεί μείωση του προστίμου (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, Τ-12/89, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-907, σκέψεις 341 και 342, και της 18ης Ιουλίου 2005, Τ-241/01, Scandinavian Airlines System κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-2917, σκέψη 218). Αντιθέτως, τέτοια μείωση δικαιολογείται οσάκις η επιχείρηση παρέσχε πληροφορίες βαίνουσες πέραν αυτών των οποίων την προσκόμιση μπορεί να απαιτήσει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 (απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 2003, Τ-230/00, Daesang και Sewon Europe κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2733, σκέψη 137).

332 Εν προκειμένω όμως, η προσφεύγουσα περιορίζεται στο να υποστηρίξει ότι απάντησε στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών που της απευθύνθηκαν. Η συμπεριφορά αυτή, δεδομένου ότι εμπίπτει στις υποχρεώσεις που υπέχει η προσφεύγουσα, δεν μπορεί να συνιστά ελαφρυντική περίσταση.

333 Όσον αφορά την προβαλλόμενη συνεργασία της προσφεύγουσας με την Επιτροπή κατά την πραγματοποίηση των επισκέψεων στις εγκαταστάσεις της, πρέπει να τονιστεί ότι η συμπεριφορά αυτή εμπίπτει επίσης στις υποχρεώσεις που υπέχει η επιχείρηση και δεν μπορεί να θεωρηθεί ελαφρυντική περίσταση.

334 Επομένως, το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους, που αντλείται από την έλλειψη αποτελέσματος επί του ανταγωνισμού

335 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη την έλλειψη αποτελέσματος επί του ανταγωνισμού της προβαλλόμενης συμφωνίας, λαμβανομένων υπόψη των ασήμαντων επίμαχων ποσοτήτων.

336 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι η συμφωνία μεταξύ της προσφεύγουσας και της CFK, η οποία αντιπροσώπευε το 16,57 % της γερμανικής αγοράς το 1987, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά ασήμαντες ποσότητες σε τόνους (βλ. σκέψεις 218 και 219 ανωτέρω).

337 Ως εκ τούτου, το επιχείρημα της προσφεύγουσας, το οποίο είναι ανακριβές, πρέπει να απορριφθεί.

338 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί και, κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από τον δυσανάλογο χαρακτήρα του προστίμου, ιδίως από την άποψη της παρελεύσεως του χρόνου

339 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή θα έπρεπε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι πλέον των ένδεκα ετών έχουν παρέλθει από το τέλος της προβαλλόμενης παράβασης. Η προσφεύγουσα διερωτάται ως προς το ποια είναι η «επικαιρότητα» του κολαστικού και αποτρεπτικού χαρακτήρα του προστίμου, ενώ έχει προσαρμόσει την εμπορική πολιτική της, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Επιτροπής. Δεν αντιλαμβάνεται επίσης ποια δικαιολογία θα μπορούσε να δοθεί όσον αφορά τον αποτρεπτικό χαρακτήρα του προστίμου έναντι των τρίτων επιχειρήσεων.

340 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή ορθώς εκτίμησε ότι η προσαπτόμενη στην προσφεύγουσα παράβαση ήταν «σοβαρή». Στην αιτιολογική σκέψη 62 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τόνισε, μεταξύ άλλων, ότι οι συμφωνίες για την κατανομή της αγοράς συνιστούν από τη φύση τους σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού και ότι, εν προκειμένω, τα μέρη περιόρισαν τον ανταγωνισμό μεταξύ τους χρησιμοποιώντας ένα μηχανισμό που απέβλεπε στη δημιουργία τεχνητών συνθηκών σταθερότητας της αγοράς.

341 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή είχε το δικαίωμα να επιβάλει πρόστιμο στην προσφεύγουσα.

342 Όλως ενδεικτικώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων, μολονότι δεν μπορούν να εφαρμοστούν εν προκειμένω, προβλέπουν ότι, για «σοβαρές» παραβάσεις, τα αρχικά ποσά για τον υπολογισμό του προστίμου κυμαίνονται από 1 έως 20 εκατομμύρια ευρώ.

343 Όσον αφορά την παρέλευση του χρόνου, από την εξέταση του πρώτου λόγου ακυρώσεως προκύπτει ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η Επιτροπή τήρησε τις διατάξεις του κανονισμού 2988/74, καθώς και την αρχή του ευλόγου χρόνου. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι καθυστέρησε την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

344 Εν συνεχεία, από τη νομολογία προκύπτει ότι, κατά την επιμέτρηση των προστίμων για παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού, η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη της όχι μόνον τη σοβαρότητα της παραβάσεως και τις ιδιαίτερες περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η παράβαση και να εξασφαλίζει το αποτρεπτικό αποτέλεσμα της ενέργειάς της, κυρίως για τα είδη παραβάσεων που είναι ιδιαιτέρως επιζήμια για την εκπλήρωση των σκοπών της Κοινότητας (απόφαση Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 290 ανωτέρω, σκέψη 106, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Απριλίου 2006, Τ-279/02, Degussa κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-897, σκέψη 272).

345 Κατά συνέπεια, το πρόστιμο, έστω και αν καθορίζεται εκ νέου μετά την παρέλευση ενός χρονικού διαστήματος, δεν μπορεί να απολέσει τον κολαστικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα του, εφόσον αποδεικνύεται ότι η οικεία επιχείρηση παραβίασε το δίκαιο του ανταγωνισμού, ιδίως, όπως εν προκειμένω, με σοβαρή παράβαση.

346 Επομένως, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί

347 Εν κατακλείδι, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον θεωρεί εσφαλμένα ότι η παράβαση διήρκεσε μεταξύ του 1987 περίπου και του τέλους του 1990.

348 Κατά συνέπεια, το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα πρέπει να καθοριστεί στα 2,25 εκατομμύρια ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

349 Δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να κατανείμει τα δικαστικά έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων.

350 Εν προκειμένω, τα αιτήματα της προσφεύγουσας κρίθηκαν εν μέρει βάσιμα. Το Γενικό Δικαστήριο, κατά δίκαιη εκτίμηση των συγκεκριμένων περιστάσεων, αποφασίζει ότι η προσφεύγουσα θα φέρει τα τρία τέταρτα των δικαστικών της εξόδων, καθώς και τα τρία τέταρτα των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής, και ότι η τελευταία αυτή θα φέρει το ένα τέταρτο των δικαστικών της εξόδων και το ένα τέταρτο των δικαστικών εξόδων της προσφεύγουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει το άρθρο 1 της αποφάσεως 2003/5/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την κίνηση διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 81 [ΕΚ] (υπόθεση COMP/33.133 — B: Ανθρακικό νάτριο — Solvay, CFK), καθόσον διαπιστώνει ότι η Solvay SA παρέβη τις διατάξεις του άρθρου 81 ΕΚ το 1990.

2) Καθορίζει το ποσό του προστίμου που επιβάλλεται στη Solvay σε 2,25 εκατομμύρια ευρώ.

3) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

4) Η προσφεύγουσα φέρει τα τρία τέταρτα των δικαστικών της εξόδων και τα τρία τέταρτα των δικαστικών εξόδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

5) Η Επιτροπή φέρει το ένα τέταρτο των δικαστικών της εξόδων και το ένα τέταρτο των δικαστικών εξόδων της προσφεύγουσας.

Meij Vadapalas Dittrich

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Δεκεμβρίου 2009.

(πογραφές)

Πίνακας περιεχομένων

Το ιστορικό της διαφοράς . . . . . II - 4794

Διαδικασία . . . . . II - 4804

Αιτήματα των διαδίκων . . . . . II - 4809

Σκεπτικό . . . . . II - 4810

1. Επί του αιτήματος περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως . . . . . II - 4810

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από την παρέλευση του χρόνου . . . . . II - 4811

Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από εσφαλμένη εφαρμογή των κανόνων περί παραγραφής . . . . . II - 4811

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4811

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4813

Επί του δευτέρου σκέλους, που αντλείται από παραβίαση της αρχής του ευλόγου χρόνου . . . . . II - 4818

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4818

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4820

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παράβαση των ουσιωδών τύπων II - 4825

Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της συλλογικότητας . . . . . II - 4826

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4826

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4827

Επί του δευτέρου σκέλους, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου . . . . . II - 4829

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4829

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4830

Επί του τρίτου σκέλους, που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος της προσφεύγουσας για νέα ακρόαση . . . . . II - 4833

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4833

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4835

Επί του τετάρτου σκέλους, που αντλείται από την έλλειψη νέας διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων . . . . . II - 4837

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4837

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4838

Επί του πέμπτου σκέλους, που αντλείται από τη μη σύννομη σύνθεση της συμβουλευτικής επιτροπής επί συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων . . . . . II - 4840

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4840

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4840

Επί του εβδόμου σκέλους, που αντλείται από παραβίαση των αρχών της αμεροληψίας, της χρηστής διοικήσεως και της αναλογικότητας . . . . . II - 4841

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4841

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4842

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από έλλειψη επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών . . . . . II - 4843

Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4843

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4845

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο . . . . . II - 4848

Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από την ύπαρξη χρήσιμων για την άμυνα εγγράφων μεταξύ των εγγράφων του φακέλου που εξετάσθηκαν στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας . . . . . II - 4850

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4850

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4851

Επί του δευτέρου σκέλους, που αντλείται από έλλειψη πλήρους εξετάσεως του φακέλου από την προσφεύγουσα . . . . . II - 4852

— Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4852

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4853

2. Επί των αιτημάτων περί καταργήσεως ή περί μειώσεως του προστίμου . . . . . II - 4859

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από την εσφαλμένη εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως . . . . . II - 4859

Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4859

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4860

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την εσφαλμένη εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως . . . . . II - 4864

Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4864

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4865

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από το ότι η Επιτροπή έλαβε εσφαλμένα υπόψη επιβαρυντικές περιστάσεις . . . . . II - 4869

Επιχειρήματα των διαδίκων . . . . . II - 4869

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου . . . . . II - 4870

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων . . . . . II - 4873

Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από τη συνεργασία της προσφεύγουσας με την Επιτροπή . . . . . II - 4874

Επί του δευτέρου σκέλους, που αντλείται από την έλλειψη αποτελέσματος επί του ανταγωνισμού . . . . . II - 4875

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από τον δυσανάλογο χαρακτήρα του προστίμου, ιδίως από την άποψη της παρελεύσεως του χρόνου . . . . . II - 4876

Επί των δικαστικών εξόδων . . . . . II - 4878